

KADERNOTA 2010

gemeente Leidschendam-Voorburg

Registratienummer: 466154

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk 1	Inleiding	3
1.1	Algemeen	3
1.2	Functie Kadernota	3
1.3	Kaders	3
1.4	Opbouw Kadernota	3
1.5	Leeswijzer	4
Hoofdstuk 2	Actualisering bestaand beleid 2010-2013	6
2.1	Actualisering bestaand beleid 2010-2013	6
2.2	Actualisering meerjarenperspectief bestaand beleid 2010-2013	6
2.2.1	Uitgangspositie financieel perspectief 2010-2013	6
2.2.2	Mee- en tegenvallers en besparingen bedrijfsvoering	7
2.2.3	Budgettair effect actualisering investeringsplan	29
2.2.4	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	32
2.2.5	Totaaloverzicht geactualiseerd meerjarenperspectief	35
Hoofdstuk 3	Toekomstig financieel perspectief	36
3.1	Algemeen	36
3.2	Toekomstig financieel perspectief	36
3.3	Ombuigingsvoorstellen	37
3.4	Richting kiezen op strategisch niveau	38
3.5	Verdere proces	38
Hoofdstuk 4	Uitwerking moties begrotingsraad 2009	39
4.1	Uitwerking moties	40
4.2	Totaal cijfermatig overzicht moties	52
Hoofdstuk 5	Het financiële kader voor de exploitatie begroting 2011-2014	53
Index		54

HOOFDSTUK 1 Inleiding

1.1 Algemeen

Dit hoofdstuk bevat algemene informatie over een van de belangrijkste planning- en controlproducten, de Kadernota (Voorjaarsnota). De Kadernota 2010 is de eerste Kadernota die wij u als nieuw college aanbieden.

1.2 Functie Kadernota (Voorjaarsnota)

De Kadernota is jaarlijks het moment om de (financiële) balans op te maken en vooruit te kijken. Het actualiseren van het financiële meerjarenperspectief staat dit jaar vooral in het teken van de bezuinigingen. De ambities en de wensen voor nieuw beleid zijn, mede gelet op die bezuinigingen en het pas recent gesloten coalitieakkoord, nog niet vertaald in deze kadernota. Pas met de voorjaarsnota 2011 geven wij uw raad een uitgebreider beeld van onze beleidsambities als gevolg van het coalitieakkoord. De Kadernota beperkt zich dit jaar tot een actualisatie van het meerjarenperspectief bestaand beleid en de noodzakelijke ombuigingen in de bedrijfsvoering om dit bestaande beleid de komende jaren te kunnen blijven uitvoeren.

1.3 Kaders

De in 2005 door uw raad vastgestelde strategische visie voor onze gemeente is het kader voor de ontwikkeling van de gemeente op lange termijn. In het coalitieakkoord hebben wij afgesproken in de komende periode een traject te starten voor bijstelling van deze visie. Daarnaast vormt het coalitieakkoord zelf voor ons een kader voor de komende collegeperiode. Wij zullen nog dit jaar een uitvoeringsprogramma maken waarin wij aangeven hoe wij de in het akkoord vastgelegde ambities willen gaan realiseren.

1.4 Opbouw Kadernota

Na dit hoofdstuk bieden wij u in hoofdstuk twee een actualisatie van het financieel perspectief voor bestaand beleid. Op grond van financiële effecten uit de jaarrekening en exogene ontwikkelingen die van invloed zijn op het bestaande beleid dienen de budgetten voor het bestaand beleid geactualiseerd te worden. Hoofdstuk twee bevat verder de voorgestelde ombuigingen op de bedrijfsvoering, waar wij in het coalitieakkoord ook afspraken hebben gemaakt. Concreet betekent dit dat wij laten zien welke financiële begrotingsruimte resulteert nadat de budgetten die nodig zijn voor het realiseren van bestaand beleid zijn geactualiseerd.

In hoofdstuk drie gaan wij in op het toekomstig financieel perspectief, waarbij wij rekening houden met Rijksbezuinigingen en de daaruit voortvloeiende korting op de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Hoofdstuk vier bevat de beleidsmatige en financiële uitwerking van de bij de begrotingsraad in november 2009 aangenomen moties en amendementen. Ook deze onderwerpen kunnen consequenties hebben voor het financieel perspectief voor de toekomst. De hoofdstukken twee, drie en vier zorgen ervoor dat het begrotingsbeeld is geactualiseerd.

Hoofdstuk vijf vervolgens geeft het financiële beleidskader weer voor de begroting 2011-2014.

1.5 Leeswijzer

De Kadernota 2010 heeft voor de moties een structuur die inzicht geeft in de beoogde maatschappelijke effecten, de doelstellingen, de prestaties en de kosten. De beoogde maatschappelijke effecten zijn gebaseerd op wat daarover is opgenomen in coalitieakkoord, beleidsbesluiten, vorige voorjaarnota's en begrotingen. De beoogde maatschappelijke effecten worden waar mogelijk ondersteund door effectindicatoren.

De programma's bestaan uit verschillende onderdelen, die worden toegelicht. Ieder programma heeft de volgende indeling,

PROGRAMMANUMMER EN NAAM

Relatie met kerndoelstelling	Hier wordt een relatie gelegd met de kerndoelstellingen van de gemeente.
Raadscommissie(s)	De commissie waarin het betreffende programma aan de orde kan komen.
Portefeuillehouder(s)	De portefeuillehouders die verantwoordelijk zijn voor één of meer productgroepen binnen het programma. Uiteraard kunnen in de praktijk ook andere portefeuillehouders bij het programma betrokken zijn.

Beschrijving programma

Kader

Hier is de gemeentelijke visie op het betreffende programma beschreven, waar mogelijk uitmondend in de gewenste maatschappelijke effecten. Ook worden de beleidsterreinen genoemd waaruit het programma is opgebouwd.

Vervolgens presenteren wij onze voorstellen voor nieuw beleid. Deze zijn per programma geclusterd op beleidsthema. Ieder voorstel lichten wij toe volgens een vast patroon met de drie W-vragen:

Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? Wat gaat het kosten?

Vervolgens doen wij een voorstel voor de dekking.

1. Wat willen we bereiken?

De algemene doelstelling van uw raad per beleidsterrein van het programma Inwoners is:

Hier beschrijven wij (kort) en op hoofdlijnen per beleidsterrein wat wij willen bereiken. Het gaat om de beoogde maatschappelijke effecten (beleidsdoelen). De beoogde effecten worden vertaald in concrete doelstellingen, die uw raad gerealiseerd wenst te hebben, de operationele doelstellingen van uw raad. Dit alles ondersteunen wij zo veel mogelijk door effectindicatoren (zie onderstaande tabel). Daar waar het ten tijde van het samenstellen van deze Kadernota nog niet mogelijk was effectindicatoren en/of streefwaarden te benoemen, is dat aangegeven door n.t.b. (nog te bepalen).

Omschrijving effectindicator	Norm	Streef- waarde	Streef- waarde	Streef- waarde	Streef- waarde	Streef- waarde
		2009	2010	2011	2012	2013

2. Wat gaan we daarvoor doen?

Om de gestelde doelen te bereiken gaat ons college de volgende prestaties verrichten:

Per onderwerp werken wij de beoogde maatschappelijke effecten en operationele doelstellingen die wij willen bereiken uit in de prestaties die wij daarvoor gaan verrichten.

3. Wat gaat dit kosten?

Om de gestelde doelen te bereiken gaat ons college uit van de volgende kosten.

Per onderwerp geven wij in onderstaande tabel aan wat het kost om de gestelde doelen uit de voorstellen te kunnen realiseren.

	2010	2011	2012	2013	2014
Onderwerp					

4. Hoe wordt dit gedekt?

Om de gestelde doelen te bereiken stellen wij uw raad voor de volgende middelen beschikbaar te stellen.

Indien van toepassing doen wij per motie een voorstel hoe de kosten moeten worden gedekt. Daarbij brengen wij ook in beeld of het gaat om een budget of krediet, of de kosten moeten worden gedekt ten laste van een reserve danwel door het instellen van een reserve.

HOOFDSTUK 2 Actualisering bestaand beleid 2010-2013

2.1 Actualisering bestaand beleid 2010-2013

In dit hoofdstuk brengen wij de actualisatie van het bestaand beleid 2010-2013 in beeld. Hierbij gaan wij in op het actualiseren en completeren van de beleidsvoornemens zoals die door uw raad zijn vastgesteld in de programmabegroting 2010-2013, de besparingen op de bedrijfsvoering en het actualiseren van het daarvan afgeleide financieel meerjarenperspectief 2010-2013.

Eerder dit jaar bent u door middel van het rapport Financieel perspectief geïnformeerd over de financiële ontwikkelingen. In het financieel perspectief is aangegeven dat een bedrag van € 7 miljoen aan tactisch- en operationele maatregelen noodzakelijk is om de tekorten op de uitgaven bestaand beleid op te vangen. Het versneld invoeren van de ingezette organisatieontwikkeling maakt het mogelijk de besparingen te realiseren op het gebied van de bedrijfsvoering, zowel op tactisch als operationeel niveau. Het verder professionaliseren van de organisatie op het gebied van inkopen zal voordelen opleveren op de materiële budgetten. Daarnaast zijn maatregelen genomen ter beheersing van de budgetten en administratief technische oplossingen bedacht om het meerjarenperspectief te verbeteren. Overeenkomstig het beeld geschetst bij de actualisatie van het financieel perspectief begin dit jaar, zorgt dit pakket van maatregelen ervoor, dat de begroting tot en met 2013 sluitend blijft en dat er in 2014 een tekort ontstaat als gevolg van het niet kostendekkend zijn van de rioolrechten.

2.2 Actualisering meerjarenperspectief bestaand beleid 2010-2013

2.2.1 Uitgangspositie financieel perspectief 2010-2013

Om het meerjarenperspectief bestaand beleid te actualiseren is de eerste stap de financiële uitgangspositie vast te stellen. Deze bestaat uit het financieel meerjarenperspectief zoals opgenomen in de programmabegroting 2010-2013, aangepast met de financiële gevolgen van de eerste begrotingswijziging, de zogenaamde “nota van wijziging” en eventuele raadsbesluiten genomen in de periode oktober 2009 tot en met februari 2010. In tabel 1 geven wij de uitgangspositie van het financieel perspectief 2010-2013 weer en dit sluit aan op het rapport Financieel perspectief:

Tabel 1

Uitgangspositie	2010	2011	2012	2013
Programmabegroting 2010-2013	1.034.000	1.040.000	1.014.000	1.070.000
1e Gevolgen najaarsnota 2009	-36.770	53.615	23.615	23.615
2e Centrum voor jeugd en gezin	0	0	-430.000	-430.000
	0	0	0	0
Uitgangspositie (Begroting 2010-2013 na wijziging)	997.230	1.093.615	607.615	663.615

In de uitgangspositie is rekening gehouden met het besluit van uw raad van 2 februari 2010 om structureel € 430.000 in te zetten voor de exploitatie van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in de Waterlelie en voor (mogelijke) inlooppunten CJG in Voorburg en Stompwijk.

2.2.2 Mee- en tegenvallers en besparingen bedrijfsvoering

Wij hebben voor de actualisering van het financieel meerjarenperspectief de lopende begroting 2010 en de meerjarenramingen 2011-2013 op hoofdlijnen doorgelicht op mee- en tegenvallers. Daarbij hebben wij rekening gehouden met de structurele financiële effecten uit de jaarrekening 2009 en exogene ontwikkelingen die budgettaire gevolgen hebben voor de uitvoering van het bestaand beleid. De relevante mee- en tegenvallers lichten wij per programma toe. Wij hebben het over relevante mee- en tegenvallers als het gaat om bedragen van meer dan € 25.000. Op grond van de Financiële beheersverordening is dat het minimumbedrag waarover wij uw raad moeten informeren. De mee- en tegenvallers zijn een gegeven en hebben, voor zover deze structureel van aard zijn, gevolgen voor de begrotingsuitkomsten 2010 en volgende jaren.

De mee- en tegenvallers en de besparingen op de bedrijfsvoering hebben wij op programmaniveau in tabel 2 opgenomen en lichten wij vervolgens per programma toe.

Tabel 2

A Mee- en tegenvallers en besparing bedrijfsvoering	(+ = voordelig, - = nadelig)				
	2010	2011	2012	2013	2014
1. Inwoners	-264.596	-97.417	-118.917	-86.427	-98.417
2. Dienstverlening	-781.450	139.744	458.633	1.363.633	908.633
3. Leefbaarheid	5.035.151	610	-1.390	3.610	-951.992
4. De Wijk	-4.721	-203.750	-122.673	-55.673	-55.673
5. Ruimtelijke Inrichting	1.531.540	569.598	47.198	77.800	85.588
6. Handhaving en Veiligheid	93.900	102.900	102.900	102.900	102.900
7. Bestuur	-2.973.992	1.414.715	1.938.815	1.791.815	68.614
Bedrijfsvoering	-2.661.703	-2.951.481	-2.732.521	-1.846.881	-1.317.481
A. Totaal Mee- en tegenvallers en besparingen bedrijfsvoering	25.871-	1.025.081-	427.955-	1.350.777	1.257.828-

Programma 1 Inwoners

Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg (DD JGZ)

In 2010 moet de GGD Zuid-Holland West gaan werken met het Digitaal Dossier, voorheen bekend onder de naam elektronisch kinddossier. Het aandeel voor onze gemeente in de aanschaf- en implementatiekosten (incidentele kosten 2010) is berekend op € 110.000. De jaarlijkse structurele kosten van het DD JGZ bedragen voor de gemeente € 75.000. De ramingen in de begroting 2010-2013 zijn te laag en hebben wij daarom verhoogd met € 143.000 in 2010 en met € 21.000 in 2011 en volgende jaren.

Subsidies 2005-2008

In 2010 is sprake van een eenmalig voordeel van in totaal € 27.000 door de vaststelling van de budgetsubsidies over de jaren 2005 tot en met 2007 voor de Jeugdgezondheidszorg 0 - 4 jaar (zowel uniform als maatwerk) en de subsidies over de jaren 2007 en 2008 voor Stevig Ouderschap.

Harmonisatie zwemtarieven

Op dit moment betaalt de Voorburgse zwemvereniging AVZV meer voor de huur van het zwembad Forum Kwadraat dan de Leidschendamse zwemvereniging AZL voor zwembad De Fluit.

Vanaf 1 januari 2011 zullen de tarieven geharmoniseerd worden.

Om het huidige verschil in 2010 eenmalig te compenseren stellen wij voor om de exploitatiebijdrage aan Optisport voor Forum Kwadraat met € 20.000 te verhogen. Zo kan het huurtarief dat Optisport in rekening brengt bij de zwemvereniging AVZV voor 2010 worden verlaagd.

Maatschappelijke stage;

Bij de voorjaarsnota 2009 is besloten de middelen die aan de algemene uitkering uit het Gemeentefonds zijn toegevoegd voor de makelaarsfunctie maatschappelijke stage beschikbaar te stellen voor de subsidiëring van de maatschappelijke stage aan Woej. Dit alles verwerken wij nu in de begroting 2010 (€ 25.000) en meerjarenramingen 2011-2014 (€ 75.000 per jaar).

Spoedeisend onderhoud tijdelijke huisvesting Veurs Stip

De tijdelijke huisvesting van Veurs Stip bevond zich bij de aanvang van het schooljaar 2009-2010 in een zeer slechte staat van onderhoud. Het schoolbestuur heeft zich tot ons gericht om middelen beschikbaar te stellen om de levensduur van het tijdelijke gebouw te verlengen. De noodzakelijkheid van de gewenste voorzieningen hebben wij samen met het schoolbestuur onderzocht. De werkzaamheden betreffen onder meer het aanbrengen van marmoleum, vernieuwen van een plafond, verbeteren van de ventilatie en renoveren van de toiletgroepen. De eenmalige kosten voor 2010 worden geraamd op € 83.000.

Programma 2 Dienstverlening

Rijksbijdrage BUIG (WWB, IOAZ, IOAW, BBZ en WIJ)

In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met een tekort op de uitkeringslasten ten opzichte van de rijksbijdragen van ruim € 800.000 per jaar. Dit tekort is gedekt door aanwending van de egaliseringsreserve WWB en de algemene middelen. Het actuele verloop van het lokale cliëntenbestand en de informatie van het Centraal Planbureau leiden tot een naar beneden bijgestelde prognose van het aantal uitkeringen en lagere uitkeringslasten.

De Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorzieningen (BUIG) is voor het jaar 2010 van kracht geworden. Onder deze gebundelde uitkering is de Wet investeren in jongeren (WIJ) in werking getreden en zijn de specifieke rijksbijdragen voor de WWB, IOAZ, IOAW en de BBZ (gedeeltelijk) vervallen. Per saldo stijgen de rijksmiddelen met € 1,24 miljoen.

De neerwaartse aanpassing van de prognoses van het aantal uitkeringscliënten en de (hogere) rijksbijdrage op grond van de BUIG betekenen dat de uitkeringslasten in de planperiode volledig worden gedekt door de rijksmiddelen. Op begrotingsbasis ontstaat op de BUIG een overschot van afgerond € 474.000 per jaar, dat wij met ingang van het jaar 2010 storten in de egaliseringsreserve WWB. Overeenkomstig de bestendige gedragslijn worden overschotten op de BUIG gestort in de egaliseringsreserve WWB. Vanuit het oogpunt van financieel beheer worden hiermee de aanzienlijke risico's in de ontwikkeling van enerzijds de lokale ontwikkeling van het aantal uitkeringsgerechtigden en anderzijds die van het macrobudget voor de BUIG afgedekt.

Aangezien op basis van de verwachte rijksbijdrage er geen tekort meer is op de uitkeringslasten, wordt voor dit onderdeel geen beroep meer gedaan op de algemene middelen c.q. de reserve WWB. Per saldo bedraagt het eenmalig voordeel voor 2010 € 57.000, voor 2011 € 361.000 en vanaf 2012 is het structurele voordeel € 857.000 per jaar.

De BBZ is gedeeltelijk opgegaan in de Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorzieningen (BUIG). Op het onderdeel van de BBZ dat niet in de BUIG wordt ondergebracht ontstaat een positief resultaat van € 222.000.

Exploitatietekort DSW

Bij de voorjaarsnota 2008 is voor de DSW taakstellend opgenomen dat de bijdrage van onze gemeente tot nihil wordt teruggebracht. Voor 2010 is daarom in de gemeentebegroting geen budget meer opgenomen voor een bijdrage in het exploitatietekort van de DSW. Uit de begroting 2010 van de DSW blijkt dat in totaal een exploitatietekort van € 591.000 wordt begroot (inclusief frictiekosten, bestuurskosten en kosten flankerend beleid). Het tekort op de exploitatie wordt veroorzaakt door onrendabele producten en diensten die nu nog door de DSW worden aangeboden. De DSW werkt aan een omschakeling van een productiebedrijf naar een mensontwikkelingsbedrijf en streeft op het verder afstoten van onrendabele diensten. Op basis van hun deelname aan de gemeenschappelijke regeling zijn de gemeenten verplicht aan dit exploitatietekort bij te dragen. Voor onze gemeente wordt de bijdrage in het exploitatietekort voor 2010 berekend op afgerond € 145.000.

Instituut Sociaal Raadsman

De kosten voor het Instituut Sociaal raadsman vallen € 63.000 hoger uit dan geraamd. Deze tegenvaller is ontstaan doordat ten tijde van de contractverlenging ervan was uitgegaan dat het budget inmiddels op niveau was gebracht. De afspraken met de sociaal raadslieden voor 2010 liggen vast en dienen daardoor als tegenvaller te worden meegenomen. Voor de begroting 2011 zal naar een oplossing voor dit budgettaire probleem gezocht moeten worden. De vooralsnog eenmalige verhoging van het budget in 2010 wordt gedekt door te beschikken over de reserve WWB.

Gehandicaptenvoorzieningen (rolstoelen, vervoers- en woonvoorzieningen)

Bij de gehandicaptenvoorzieningen is sinds 2008 een stijging van de kosten zichtbaar als gevolg van de structureel toegenomen vraag (in 2009 met 50% toegenomen ten opzichte van 2008). Daarnaast worden de Wmo-budgetten verhoogd omdat een aantal kosten van de Wmo-voorzieningen niet meer geactiveerd mogen worden. De budgetten voor rolstoelen, vervoers- en woonvoorzieningen van in totaal € 3.335.000 worden met ingang van 2010 structureel verhoogd met respectievelijk € 50.000, € 150.000 en € 158.000 per jaar. Om de kosten beheersbaar te houden zetten wij in op zoveel mogelijk hergebruik van voorzieningen. Het doel is om 50% van de voorzieningen uit het depot opnieuw te verstrekken.

Klantcontactcentrum

De beoogde kostenbesparing van € 103.000 vanaf 2010 op het klantcontactcentrum is vooralsnog niet haalbaar en draaien wij terug. Vooralsnog moeten wij eerst investeren in de ontwikkeling van een klantcontactcentrum. In de projectopdracht van het Klantcontactcentrum nemen wij mee dat de ontwikkeling op langere termijn besparingen moet opleveren. In de nadere uitwerking van de opdracht wordt dit geconcretiseerd. De ontwikkeling van een klantcontactcentrum is voorzien in de periode tot 2015.

Participatiebudget Inburgering

De definitieve beschikking van het ministerie valt € 45.000 lager uit dan begroot. De berekening van de definitieve rijksbijdrage is gebaseerd op een aantal variabelen en op de beschikbare middelen. Het uitgavenbudget wordt overeenkomstig de rijksbijdrage met ingang van 2010 structureel met € 45.000 per jaar verlaagd. Voor de gemeente verloopt dit alles budgettair neutraal.

Daarnaast heeft het Rijk via het gemeentefonds een bedrag van € 225.000 voor 2010 beschikbaar gesteld als compensatie voor de uitvoeringskosten. Dit bedrag wendden wij aan voor tijdelijke capaciteitsuitbreiding.

Participatiebudget Volwasseneneducatie

Het ministerie van OCW heeft de rijksbijdrage participatiebudget volwasseneneducatie met ingang van 2010 structureel verlaagd met € 185.000 (van € 810.000 naar € 625.000) per jaar. Aangezien de rijksbijdrage voor 100% wordt doorbetaald aan het Regionale Onderwijs Centrum voor volwasseneneducatie wordt de raming van de doorbetaling eveneens met € 185.000 verlaagd. Per saldo verloopt dit alles voor de gemeente budgettair neutraal.

De verminderde rijksbijdrage van het ministerie van OCW komt op macroniveau weer ten goede aan het MBO.

Participatiebudget WWB

Door het ministerie is de rijksbijdrage participatiebudget WWB met ingang van 2010 structureel verhoogd met € 595.000 per jaar. Het uitgavenbudget wordt overeenkomstig de beschikking eveneens verhoogd. Voor de gemeente verloopt dit alles budgettair neutraal.

Leges Blauwe Zone

De uitbreiding van de blauwe zone is niet doorgegaan. De ten onrechte in 2009 ontvangen leges betalen wij in 2010 terug. Daarnaast zullen wij de geraamde verhoging op de legesopbrengsten niet realiseren. Hierdoor ontstaat in 2010 een eenmalig nadeel van € 38.000 en met ingang van 2011 een structureel nadeel van € 16.000. De capaciteitsuitbreiding van de formatie met 0,3fte draaien wij eveneens terug, dit levert een structureel voordeel op van € 11.000 dat wij mee in het onderdeel bedrijfsvoering.

Leges bouwvergunningen

De gevolgen van de economische crisis slaan onder andere neer op de ontwikkelingen op de woningmarkt. In onze gemeente leidt dit alles tot vertraging in de realisatie van een aantal bouwprojecten (onder andere Damcentrum, Weidestraat en Mariënpark) en dientengevolge tot wijzigingen in de geraamde opbrengsten van bouwleges in de begroting 2010 en de meerjarenramingen. De ramingen passen wij aan met -/- € 240.000 (2010), +/+ € 30.000 (2011), -/- € 150.000 (2012), +/+ € 755.000 (2013) en +/+ € 300.000 (2014).

Programma 3 Leefbaarheid

Afvalverwerking

Op basis van de definitieve programmabegroting 2010 van Avalex wordt de gemeentelijke bijdrage voor de kosten van afvalinzameling structureel verlaagd met € 136.000 per jaar. Daarnaast is in 2010 een eenmalig nadeel op de ondergrondse inzameling van € 85.000

Op dit moment is in onze gemeente sprake van een structurele leegstand (3%) van woningen door overgang van oude huurder naar nieuwe huurder en woningen die leeg staan in afwachting van verkoop. Bij leegstand van een woning is het volgens de verordening niet mogelijk voor die woning een belastingplichtige aan te wijzen die de afvalstoffenheffing betaalt. De opbrengst afvalstoffenheffing daalt hierdoor structureel met € 300.000.

Zowel bij de najaarsnota 2009 als bij de (her)berekening van de tarieven afvalstoffenheffing 2010 is voor kwijtschelding afvalstoffenheffing een structurele verhoging van de raming opgenomen. Deze dubbeltelling wordt thans gecorrigeerd, wat een structureel voordeel oplevert van € 105.000 per jaar. De actualisering van het investeringsprogramma en de herberekening van de kapitaallasten levert de volgende voordelen op: voor 2010 € 77.000, 2011 € 423.000, 2012 € 332.000 en vanaf 2013 en structureel nadeel van afgerond € 27.000 per jaar.

De genoemde voor- en nadelen verrekenen wij in 2010 met de egalisatiereserve afvalstoffenheffing. Voor 2011 en volgende jaren moeten wij de financiële gevolgen van de Kadernota 2010 verwerken in het tarief.

Daarnaast rekent Avalex in 2010 de inzamelkosten over 2009 met de gemeente af. Op basis van de voorschotten en de werkelijke inzamelkosten zal onze gemeente een bedrag van € 330.000 terugontvangen. Dit eenmalige voordeel in 2010 storten wij in de egalisatiereserve afvalstoffenheffing.

Rioolheffing

Door de structurele leegstand (3%) van woningen daalt de opbrengst rioolheffing met € 110.000 per jaar. De actualisering van het investeringsprogramma en de herberekening van de kapitaallasten levert de volgende voordelen op: voor 2010 € 131.000, 2011 € 262.000, 2012 € 229.000, 2013 € 215.000 en voor 2014 € 203.000 per jaar.

De voor- en nadelen verrekenen wij in 2010 met de egalisatiereserve rioleringen. Voor 2011 t/m 2013 moeten wij de financiële gevolgen van de Kadernota 2010 verwerken in het tarief.

Overigens is eind 2013 de egalisatiereserve leeg. Indien in 2014 nog geen sprake is van kostendekkende tarieven, gaan wij vanaf dat jaar uit van een structureel tekort op de rioolheffing van € 956.000.

Beheer en onderhoud bibliotheeklocatie Voorburg

De gemeente is eigenaar van het pand waarin de bibliotheeklocatie Voorburg is gehuisvest. De bibliotheek heeft het pand in bruikleen en is in principe verantwoordelijk voor het onderhoud. Uit de inspectie en -onderhoudsrapportage (september 2009) blijkt dat wij de renovatie aan het dak niet langer kunnen uitstellen. Als wij langer wachten kan dit -afgezien van vervelende langdurige lekkages- tot gevolg hebben dat wij het dak niet meer kunnen renoveren. Het blijft een gemeentelijk pand. Als wij het dak moeten vervangen in plaats van renoveren, zijn de kosten aanzienlijk hoger. Het onderhoudsfonds en het eigen vermogen van de bibliotheek zijn niet toereikend voor deze niet uitstelbare en onvermijdbare onderhoudskosten van het dak (€ 41.000). Wij stellen uw raad daarom voor om voor 2010 een eenmalige bedrage van € 33.000 beschikbaar te stellen voor de dakreparatie.

Archeologie

Het beleid binnen het actieprogramma archeologie is afgerond en het project Vlietoevers is intern uitgevoerd. De voor 2010 en 2011 geraamde kosten vallen hierdoor lager uit. Voor 2010 betekent dit in eerste instantie een eenmalig voordeel van € 41.000 en voor 2011 een voordeel van € 20.000. Aangezien wij de geraamde onttrekkingen aan de reserve eveneens met dezelfde bedragen verlagen, verloopt dit alles per saldo budgettair neutraal.

Monumentenzorg

De in de gemeentebegroting 2010-2013 opgenomen budgetten voor de besteding van de monumentenreserve hebben wij gebaseerd op zeer globale aannames. Op dit moment zijn de laatste grotere projecten, zoals Forum Hadriani of de digitalisering van de monumenten, gestart of in uitvoering. Hierdoor kunnen wij een reëlere inschatting maken van de toekomstige uitgaven voor deze projecten. Bovendien kunnen wij ook voor de kleinere publieksacties, op basis van voorgaande jaren, een reële inschatting maken van de kosten.

Voor de uitvoering van het actieprogramma monumenten stellen wij daarom ten laste van de monumentenreserve in 2011 een (aanvullend) budget beschikbaar van € 122.000 en voor 2012 een bedrag van € 13.000. Dit alles verloopt voor de exploitatie budgettair neutraal.

Locatieplan beeldende kunst

Uw raad heeft in 2008 voor de uitvoering van het locatieplan beeldende kunst budgetten beschikbaar gesteld ten laste van de reserve aankoop kunstwerken. Omdat nog geen keuze was gemaakt over het kunstontwerp voor de rotonden Sijtwende en Potgieterlaan is de voor 2009 geplande realisatie van deze twee rotonden uitgesteld naar 2010. De verwachte kosten bedragen € 71.000.

Daarnaast stellen wij voor 2010 € 45.000 aanvullend beschikbaar conform het door uw raad vastgestelde locatieplan voor de kunsttoepassing in het Damcentrum.

In totaal stellen wij voor 2010 een bedrag van € 116.000 ten laste van de reserve kunstaankopen beschikbaar voor diverse kunsttoepassingen in de gemeente. Per saldo verloopt dit alles budgettair neutraal.

Ombuigingen

In het kader van de ombuigingen zijn eveneens voorstellen gedaan die betrekking hebben op het programma Leefbaarheid. Hieronder lichten wij ze in het kort toe.

Reserve bodemsanering

In het kader van de ombuigingen is voorgesteld de reserve bodemsanering in 2010 op te heffen en het betreffende bedrag vrij te laten vallen ten gunste van de exploitatie. Het in de reserve bodemsanering thans gereserveerde bedrag heeft betrekking op twaalf locaties. Aangezien de reserve al een aantal jaren bestaat en grote saneringen tot nu toe niet hebben plaatsgevonden, mag de urgentie niet als hoog worden gekwalificeerd. Als wij toch tot sanering van een locatie moeten overgaan dan moeten wij op dat moment in de dekking van de daaraan verbonden kosten voorzien. In het saldo van de reserve hebben wij rekening gehouden met het recent (2 februari 2010) door uw raad ten laste van deze reserve beschikbaar gestelde bedrag van € 126.000 voor de sanering van het voormalige benzinstation aan de Rembrandtlaan te Voorburg.

Daarnaast is het raadsvoorstel voor bodemsanering Looierslaan in mei 2010 behandeld in uw raad en dit rapport legt nog een claim van € 180.000 op de reserve Bodemsanering (met een kleine kans dat daar nog iets van terug kan komen via ISV3). Rekening houdende met voorgaande verplichtingen, valt in 2010 een eenmalig bedrag vrij van € 2.370.000.

Egalisatiereserve rioleringen

In het kader van de ombuigingen is voorgesteld de egalisatiereserve rioleringen per 31-12-2013 op te heffen en een deel van de reserve in 2010 te laten vrijvallen. De reserve rioleringen bevat een verwacht overschot ultimo 2013 van € 2,7 miljoen. Dit was nihil in eerdere berekeningen. Het uitgangspunt is dat wij de lasten van het onderdeel rioleringen dekken uit de rioolheffingen. Tot en met 2013 was het uitgangspunt matiging tariefstijgingen. Voor de periode daarna geldt het normale uitgangspunt van kostendekkendheid. Aangezien de reserve niet is gevoed met overschotten rioolrechten, kan het "eigen" gemeentelijke geld, het saldo van de reserve per ultimo 2013, vrijvallen. In 2010 valt daarom een eenmalig bedrag van € 2.700.000 vrij.

Programma 4 De wijk

Uitvoering 1.000 bomenplan

In de begrotingsramingen 2010 en 2011 is een jaarlijks budget opgenomen voor de uitvoering van het 1.000-bomenplan. Op grond van de uitwerkingsplannen voeren wij alle werkzaamheden in 2010 uit. Overeenkomstig het besluit bij de Voorjaarsnota 2009 stond tegenover deze exploitatie-uitgaven een onttrekking aan de reserve (gemeentelijk) groenfonds, dit hebben wij conform in de administratie verwerkt. Omdat de uitgaven nu verschuiven naar 2010 moeten wij de begroting daarop aanpassen. Het budget in 2011 bedraagt € 50.000 en moet uit de reserve (gemeentelijk) Groenfonds worden toegevoegd aan het budget voor 2010. Dit alles verloopt budgettair neutraal.

Bijdrage aan Groenfonds Haaglanden

Het stadsgewest wil een regionaal groenfonds instellen. In 2011 wordt het fonds gevoed door een bijdrage van de deelnemende gemeenten van € 1 per inwoner. Vanaf 2011 kan het fonds dan beschikken over een bedrag van afgerond € 1 miljoen voor de cofinanciering van projecten. In overeenstemming met eerder genomen raadsbesluit (zie disnummer 154166) wordt voor 2011 een bijdrage aan het regionale groenfonds geraamd van afgerond € 75.000.

Huur- en subsidieverhoging wijkwerk

De huurharmonisatie voor de accommodaties voor het wijkwerk leidt vanaf 2010 tot extra structurele huuropbrengsten van afgerond € 115.000 per jaar. Dit voordeel is voor € 95.000 verwerkt op programma 4 en het restant van € 20.000 op de kostenplaats gebouwen sociaal-cultureel werk. Als gevolg van de marktconforme huur verhogen wij de subsidies aan de wijkverenigingen vanaf 2010 met een gelijk bedrag. Dit structurele nadeel van € 115.000 verantwoorden wij volledig op programma De Wijk. Op dit programma ontstaat dus per saldo een structureel nadeel van € 20.000 per jaar. Voor de totale gemeentebegroting verloopt dit alles echter budgettair neutraal.

Huur van een gedeelte van het gebouw Oranje Nassaustraat 1

De gemeente huurt van de R.K. Parochie St. Maarten een deel van het gebouw Oranje Nassaustraat 1 als wijkaccommodatie voor Stichting WOeJ. Het parochiebestuur heeft onlangs de huur aan de gemeente opgezegd met het doel per 1 februari 2010 hetzelfde gebouw voor een veel hogere huurprijs opnieuw te verhuren. De nieuwe huurovereenkomst gaan wij aan voor een periode van tien jaar met een verlengingsmogelijkheid van vijf jaar. Dit heeft een structureel nadeel van afgerond € 34.000 per jaar tot gevolg.

De kosten van de verbouwing om de ruimte geschikt te maken tot een multifunctioneel wijkgebouw zijn destijds voor rekening van de gemeente gekomen. Met de parochie is toen een 30-jarige huurtermijn met een tussentijdse beëindigingsmogelijkheid en -schaderegeling overeengekomen. Deze schaderegeling houdt in dat als het parochiebestuur tussentijds de huur opzegt, zij de gemeente schadeloos stelt voor de restwaarde van de gedane investering in het gebouw. Dit geeft een eenmalig voordeel in 2010 van afgerond € 148.000.

Programma 5 Ruimtelijke inrichting

Afstoten gemeentelijke eigendommen

In 2010 en 2011 stoten wij een aantal gemeentelijke objecten af. Op basis van de taxatiewaarden en/of de bekende verkoopwaarden ramen wij de opbrengst op € 550.000 in 2010 en € 300.000 in 2011. In verband met de specifieke expertise besteden wij de verkoopbegeleiding uit (kosten € 60.000 in 2010 en € 40.000 in 2011). Daarnaast ramen wij bijkomende kosten (o.a. makelaarskosten) en onvoorzien op € 30.000 (2010) en € 20.000 (2011). Per saldo levert dit alles een eenmalig voordeel op van € 460.000 voor 2010 en € 240.000 voor 2011.

Uitgifte kavels

Voor het jaar 2011 ramen wij een incidentele opbrengst van afgerond € 400.000 uit de uitgifte van kavels (niet zijnde grondexploitatie). In verband met de specifieke expertise besteden wij de verkoopbegeleiding uit. Voor 2010 ramen wij de kosten op € 20.000.

Besluit Woninggebonden subsidies (BWS)

In 2009 is geconstateerd dat een aantal BWS subsidies aan particulieren en instellingen als gevolg van rente aanpassing en verkoop woning niet juist zijn begroot. Tevens heeft in 2009 de afkoop plaatsgevonden van een tweetal rijkssubsidies BWS waardoor de geraamde inkomsten lager worden. Het nadeel bedraagt per saldo in 2010 € 40.000, in 2011 € 35.000, in 2012 € 31.000 en vanaf 2013 € 29.000. Conform eerdere besluitvorming verrekenen wij de verschillen met de reserve Volkshuisvesting. Per saldo verloopt dit alles budgettair neutraal.

Inhuur voor het project Rotterdamsebaan

Wij willen in het proces van de Rotterdamsebaan de belangen van de gemeente Leidschendam-Voorburg zo goed mogelijk waarborgen. Onze inzet bij de Rotterdamsebaan de komende jaren bestaat vooral uit het betrekken en borgen van de belangen van onze gemeente bij alle voorbereidingen, producten en besluiten in het kader van het project. Om deze werkzaamheden te kunnen continueren is de tijdelijke verlenging van inhuur van externe expertise noodzakelijk. In 2010 en 2011 is hiervoor een extra budget noodzakelijk van respectievelijk € 55.000,- en € 50.000,-.

Energiekosten Openbare Verlichting

In 2007 startten wij met de uitvoering van het beleidsplan openbare verlichting, waaronder ook de energiebesparing. In de jaren 2007 tot en met 2009 is in totaal 20% op energiekosten bespaard. Vanaf het jaar 2010 kunnen wij het budget voor energiekosten structureel verlagen met € 76.000.

Legionellabestrijding

Wettelijke voorschriften verplichten eigenaren van gebouwen preventieve maatregelen te nemen om legionella te voorkomen. In de afgelopen jaren zijn de voorschriften uitgebreid en handhavende instanties hebben ons gemeld dat zij de handhaving zullen intensiveren. Ons huidige inspectieregime ligt daardoor op een te laag niveau en op sommige onderdelen is een inhaalslag te maken. De inhaalslag heeft betrekking op een groot deel van onze 120 gemeentelijke gebouwen. De preventieve maatregelen zullen in eerste instantie de beschikbare capaciteit aan mankracht te boven gaan. Teneinde conflicten met de handhaving te voorkomen (wat op termijn tot maatregelen zou kunnen leiden, tot en met sluiting van accommodaties) stellen wij daarom voor een deel van de preventieve maatregelen uit te besteden en daartoe het budget voor legionellapreventie voor 2010 incidenteel te verhogen tot een aanvaardbaar niveau (van € 15.000 tot € 75.000), om vervolgens gedurende dit jaar te kunnen bepalen of er structurele maatregelen noodzakelijk zijn. Daarnaast dragen wij het komende jaar naar verwachting de vijf Leidschendamse gymzalen over aan de schoolbesturen waardoor het totaal van de preventieve werkzaamheden op den duur weer zal afnemen.

Aanpassing huurovereenkomst benzineverkooppunten

Zodra het contractueel mogelijk is brengen wij bij benzineverkooppunten op gemeenteground een standaard huurprijs in rekening. De hieruit voortvloeiende extra jaarlijkse opbrengsten ramen wij oplopend, te weten € 26.000 in 2011, € 53.000 in 2012 en vanaf 2013 structureel € 80.000 per jaar. Daarnaast stijgt de verhuuropbrengst van benzineverkooppunten door de uitbreiding met een verkooppunt op de Noordsingel. Vanaf 2010 gaat het om een structureel voordeel van € 60.000 per jaar.

Watersysteemheffing openbare wegen

Op grond van wijzigingen in de Waterschapswet per 1 januari 2009 leggen de hoogheemraadschappen met ingang van 2010 een jaarlijkse watersysteemheffing op voor verharde openbare wegen. Met deze lasten van € 30.000 per jaar, is in de gemeentebegroting geen rekening gehouden.

Investeringsregeling Stedelijke Vernieuwing

Per 31-12-2009 resteert vanuit de oude ISV2 periode 2005-2009 nog een totaalbudget van € 3.563.000. Omdat diverse reeds geplande projecten (in overleg met de provincie) de komende jaren alsnog zullen worden uitgevoerd, zal het nog beschikbare bedrag volledig worden besteed. In de huidige meerjarenbegroting 2010-2013 is met deze uitgaven al tot een bedrag van € 3.412.000 rekening gehouden. Voor de totale periode 2010-2013 levert dit per saldo voor de uitgaven dus een klein nadeel op van € 151.000. Dit eenmalige nadeel wordt volledig gedekt door een (al ontvangen) provinciale bijdrage.

Via de kadernota 2010 worden de te verwachten uitgaven per jaar geactualiseerd. Deze nieuwe fasering levert per jaar de volgende mutaties op: € 597.000 nadelig in 2010, € 801.000 voordelig in 2011, € 255.000 nadelig in 2012 en € 100.000 nadelig in 2013.

Afrekening Trekvljettracé (Rotterdamsebaan)

De gemeente Den Haag heeft de kosten van de Milieu Effect Rapportage (MER) voor het Trekvljettracé over de jaren 2005 tot en met 2009 voorgefinancierd. De voorfinanciering betrof de kosten die wij als gemeente leidschendam-Voorburg hebben gemaakt voor de externe inhuur voor onze bijdrage aan de milieu effectrapportage. In 2010 zal de afrekening plaatsvinden. Wij hebben hiervoor in 2005 een reserve ingesteld om de voorgefinancierde kosten te kunnen dekken. De afrekening met de gemeente Den Haag zal ongeveer € 275.000 bedragen. Dit bedrag wordt opgenomen in de begroting van 2010 en gedekt door te beschikken over de reserve Trekvljettracé.

Medische adviezen voorrangsverklaringen (urgenties)

De gemeente verstrekt voorrangsverklaringen aanleunwoningen en woningzoekenden aan mensen die door hun specifieke situatie niet op een gewone woningtoewijzing kunnen wachten. In sommige gevallen doen cliënten een aanvraag op basis van medische gronden. Het CIZ en de GGD verstrekken de gemeente in dit soort gevallen een onafhankelijk medisch advies. Sinds 2006 is een neerwaartse trend zichtbaar in de kosten voor medische advisering. De budgetten verlagen wij daarom vanaf 2010 structureel met € 25.000.

Structuurvisie

Voor het uitvoeringsprogramma en het WRO-proof maken van de structuurvisie is in 2010 en 2011 een bedrag nodig van respectievelijk € 30.000,- en € 20.000,-. Hiermee kan uitvoering worden gegeven aan het stappenplan (zie disnummer 154154). Wij zetten de middelen in op het visualiseren van de visie. Daarnaast gebruiken wij de middelen voor het ontwikkelen van een financieringsstrategie om de doelen van de structuurvisie te kunnen realiseren.

Woonwagens Schipholboog

In 2010 dragen wij een woonwagen aan de Schipholboog om niet over aan de huurder. Voor rekening van de gemeente komt het korte termijn onderhoud (€ 20.000), het nog eenmalig uitvoeren van groot onderhoud (€ 12.000) en de extra afschrijving van de restantboekwaarde van de woonwagen (€ 4.000). Daarnaast komt de huuropbrengst (€ 3.000 per jaar) van de woonwagen te vervallen. Per saldo een eenmalig nadeel van € 39.000 in 2010 en vanaf 2011 een structureel nadeel van € 3.000 per jaar. Indien de woonwagens gemeentelijk eigendom blijven zullen op termijn de woonwagens moeten worden vervangen en het nadeel voor de gemeente veel hoger uitpakken.

Particuliere woningverbetering

Door een latere ingangsdatum van de subsidieverordening Particuliere Woningverbetering Voorburg-Noord is het in 2009 beschikbaar gestelde budget van € 100.000 ten laste van de reserve Volkshuisvesting niet benut. Omdat de aanvragen om subsidie in 2010 worden ingediend moeten wij het budget van € 100.000 in 2010 opnieuw beschikbaar stellen. Dit dekken wij door tot een gelijk bedrag te beschikken over de reserve Volkshuisvesting. Dit alles verloopt budgettair neutraal.

Terugdraaien uitbreiding reclame-uitingen

De gemeente mag geen windmolens of reclamemasten langs de A4 plaatsen. Dit betekent dat wij de beoogde meeropbrengsten van € 118.000 uit reclame-uitingen niet kunnen realiseren.

Brugwachtershuisje Kerk- en Wijkerbrug groot onderhoud

Uit onderzoek is gebleken dat het brugwachtershuisje bij de Kerkbrug onder eigendom en beheer van de gemeente valt. Daarnaast kopen wij de huisjes bij de Wijkerbrug en de Nieuwe Tolbrug dit jaar om niet aan. Dit leidt tot een onvoorziene uitbreiding van de gemeentelijke gebouwenportefeuille met drie bouwwerken waarvan er twee in slechte technische staat verkeren.

Zowel het huisje aan de Kerkbrug als het huisje aan de Wijkerbrug moeten wij opknappen wat € 25.000 per object kost. Het niet uitvoeren van deze werkzaamheden zal leiden tot verdere aftakeling van de huisjes en daarmee tot onbruikbaarheid voor de gemeente en/of eventuele huurders.

De werkzaamheden voeren wij gefaseerd uit in de jaren 2010 en 2011. Hierdoor is in beide jaren een extra dotatie nodig in de voorziening onderhoud gebouwen van € 25.000 per jaar.

Mariënpark

Op 4 november 2009 heeft uw raad een motie aangenomen waarin u verzocht actief de regie in handen te nemen van de communicatie met de omwonenden. De communicatie hebben wij vormgegeven door in overleg te gaan met omwonenden onder leiding van een onafhankelijk voorzitter. Daarnaast hebben wij gezorgd voor onafhankelijke ondersteuning voor omwonenden, is een informatiebijeenkomst georganiseerd en zijn algemene vergaderkosten gemaakt. De eenmalige kosten van deze communicatieactiviteiten in 2010 zijn geraamd op € 25.000,- .

Ombuigingen

In het kader van de ombuigingen hebben wij eveneens voorstellen gedaan die betrekking hebben op het programma Ruimtelijke inrichting. Hieronder lichten wij ze in het kort toe.

Reserve Prinsenhof

In het kader van de ombuigingen hebben wij voorgesteld de reserve Prinsenhof in 2010 op te heffen en het betreffende bedrag vrij te laten vallen ten gunste van de exploitatie. Voor het revitaliseren van Prinsenhof is een grondexploitatie geopend. Voor de verwachte tekorten op de grondexploitatie Prinsenhof is een voorziening gevormd. Aan de hand van de herzieningen wordt de hoogte van deze voorziening jaarlijks geactualiseerd. Risico's (geraamde grondopbrengsten die mogelijk niet worden gerealiseerd) moeten wij in de risicoparagraaf opnemen. Als voor zaken buiten de grondexploitatie middelen nodig zijn, dan moeten wij daarvoor op dat moment budget of een krediet vragen en in de dekking daarvan voorzien. In 2010 valt daarom een eenmalig bedrag van € 620.000 vrij.

Reserve Verkeers- en Vervoersplan

In het kader van de ombuigingen is voorgesteld de reserve Verkeers en Vervoersplan in 2010 grotendeels af te ramen en het betreffende bedrag vrij te laten vallen ten gunste van de exploitatie. Het Verkeers- en Vervoers Plan (VVP) dateert van 2004. Als op dit moment de daarin voorziene projecten nog niet daadwerkelijk in uitvoering zijn, rijst de vraag of deze nog (dringend) noodzakelijk zijn. Een aantal voorzieningen is overigens op een andere wijze gedekt. Wij hebben op 19 januari 2010 besloten "het nog niet gedekte gedeelte (van de kosten bewegwijzering) vanuit de reserve VVP te financieren". Een (zeer) voorlopige inschatting leert dat het dan gaat om € 30.000. In het saldo is met dit bedrag rekening gehouden. Wellicht ten overvloede: Wij willen eerst alle noodzakelijke maatregelen uit het VVP uitvoeren alvorens te werken aan een nieuw VVP. Hiervoor blijft vooralsnog een bedrag van € 330.000 gereserveerd in de huidige reserve. Ten laste van dit bedrag zal o.a. een bedrag van 51.000 euro beschikbaar worden gesteld voor Tramlijn 2. Per saldo valt in 2010 een eenmalig bedrag vrij van € 670.000.

Programma 6 Veiligheid en handhaving

Bestuursdwang

Steeds vaker moeten wij (spoed) bestuursdwang toepassen. Vooral bij onvoldoende onderhouden woningen. Deze kosten verhalen wij op de overtreder, maar dit proces kan soms wel jaren duren. In de tussentijd moeten wij de kosten van de bestuursdwang wel betalen en moet er voldoende budget zijn om meteen te kunnen ingrijpen. Het huidige budget van € 20.000 is vorig jaar ruimschoots onvoldoende gebleken. Het budget verhogen wij met € 30.000, zodat jaarlijks een structureel budget van € 50.000 beschikbaar is. Daarnaast ramen wij een nieuwe post van € 50.000 voor de terugontvangsten van de betaalde kosten van de bestuursdwang. Per saldo levert dit vanaf 2010 een structureel voordeel op van € 20.000 per jaar.

Vergoedingsregeling gemeenten voor handhaving parkeren en overlast

Op basis van de Vergoedingregeling gemeenten voor handhaving parkeren en overlast 2009 ontvangt onze gemeente een vergoeding voor bij het CJIB aangeleverde beschikkingen parkeerfeiten en processen-verbaal overlastfeiten. De vergoeding is in 2009 verhoogd naar € 25 per beschikking parkeerfeit en € 40 processen-verbaal overlast. De vergoeding van de aangeleverde zaken in het jaar 2009 is vastgesteld op € 101.000, terwijl € 27.000 was geraamd op basis van de oude vergoedingsbedragen. Wij gaan ervan uit dat wij de komende jaren meer beschikkingen parkeerfeiten en processen-verbaal overlast bij het CJIB aanleveren die ook passen binnen de in de vergoedingsregeling gestelde criteria. Daarom verhogen wij het geraamde bedrag voor vergoedingen in 2010 met € 74.000 en vanaf 2011 structureel met € 83.000.

Brandweer

In deze Kadernota houden wij rekening met de financiële afwikkeling van de regionalisering van de brandweer. De in de gemeentebegroting 2010-2013 opgenomen investeringen van de brandweer dragen wij tegen de restant-boekwaarde over aan de regio. Het gaat om alle investeringen behalve het gebouw van de brandweerkazerne.

De gemeente ontvangt hiervoor in 2010 een vergoeding die gelijk is aan die boekwaarde. Deze eenmalige vergoeding van € 1.476.000 zetten wij in om de boekwaarde af te boeken. Voor de gemeentebegroting verloopt de afwikkeling per saldo budgettair neutraal.

Programma 7 Bestuur

Stelposten

In de meerjarenbegroting 2010-2013 zijn op het programma Bestuur diverse taakstellende bezuinigingen opgenomen. De taakstellingen zijn uitgewerkt in de concrete besparingen van € 7 miljoen op de bedrijfsvoering. De besparingen, die passen binnen de gewenste organisatieontwikkeling, worden op de verschillende programma's van de begroting gerealiseerd. In deze kadernota lichten wij de genoemde taakstellingen per programma toe onder de ombuigingen en verwerken wij financieel. Het aframen van de huidige taakstellende stelposten levert voor het programma Bestuur een nadeel op van € 1.190.000 in 2010, € 862.000 in 2011, € 922.000 in 2012 en voor 2013 en 2014 een nadeel van € 1.399.000 per jaar.

Beveiliging Servicecentra

Wij willen de bestaande beveiliging in 2010 en 2011 handhaven. In ieder servicecentrum staat nu een beveiligingsbeambte die toezicht houdt en de bezoekers helpt als zij problemen hebben met bijvoorbeeld de apparatuur om een nummer voor een balie te krijgen of het maken van pasfoto's e.d.. Daarnaast zien zij toe op de netheid van de ruimte waar de bezoekers zitten of staan. Het handhaven van de beveiliging in 2010 en 2011 kost € 110.000 per jaar.

Stelpost moties

In verband met een aangenomen motie heeft uw raad bij Voorjaarsnota 2009 voor de avondopenstelling van het Servicecentrum tijdelijk extra budget beschikbaar gesteld. Ten onrechte is in de huidige meerjarenbegroting vanaf 2012 een structurele stelpost opgenomen van € 100.000. Deze stelpost ramen wij vanaf 2012 af, wat voor het programma Bestuur een structureel voordeel oplevert.

Algemene Egalisatiereserve

In 2014 vervalt de bijdrage uit de algemene egalisatiereserve (egalisatiereserve recessie). Bij de Voorjaarsnota 2009 is deze reserve in het leven geroepen om de schommelingen in de begrotingssaldi in de jaren 2009-2013 te egaliseren. Na de onttrekking van €1.882.000 in 2013 is deze reserve leeg. Dit levert voor het meerjarenperspectief vanaf 2014 een structureel nadeel op van € 1.882.000 per jaar.

Stelpost CAO 2010

In de gemeentebegroting 2010-2013 is vanaf 2010 rekening gehouden met een structurele stelpost van € 400.000 in verband met de financiële gevolgen van nieuwe CAO afspraken. Omdat in 2010 de verwachte nieuwe CAO afspraken zijn gemaakt voor 2010 en 2011, kunnen wij deze stelpost aframen. Voor het programma bestuur betekent dit vanaf 2010 een structureel voordeel van € 400.000 per jaar.

Verkiezingen

Door de val van het kabinet hebben in 2010 vervroegd Tweede Kamerverkiezingen plaatsgevonden. In 2011 vinden provinciale verkiezingen plaats, in 2014 voor de Tweede Kamer, het Europese Parlement en de gemeenteraad. De budgetten in de meerjarenbegroting hebben wij hierop aangepast. Voor 2010 en 2014 betekent dit een eenmalig nadeel van € 59.000 per jaar. En voor 2011 een voordeel van € 25.000 en in 2011 en 2012 een voordeel van € 82.000 per jaar.

Ombuigingen

In het kader van de ombuigingen hebben wij eveneens voorstellen gedaan die betrekking hebben op het programma Bestuur. Hieronder lichten wij ze in het kort toe.

Onderuitputting exploitatiebudgetten

Exploitatiebudgetten waarvan wij aan de hand van de jaarrekeningcijfers hebben vastgesteld dat vorig jaar en de jaren daarvoor geen uitgaven zijn gedaan, ramen wij in deze Kadernota af. Voor 2010 levert dit een eenmalig voordeel op € 234.000, voor 2011 € 508.000, voor 2012 € 513.000 en vanaf 2013 een structureel voordeel van € 543.000.

Centrale huisvesting

In 2007 werd bij de voorjaarsnota becijferd dat per 2011 een te laag bedrag voor huisvestingslasten in de begroting was opgenomen. Daarbij dacht men vanzelfsprekend aan de in de daarop volgende jaren te realiseren Centrale huisvesting. Als gevolg daarvan werd toen per 2011 alsnog € 1.3 miljoen aan hogere huisvestingslasten voor Centrale huisvesting in de meerjarenbegroting opgenomen. Tot op heden is, zoals bekend, die huisvesting niet gerealiseerd. Om een aantal redenen stellen wij nu voor deze post te laten vervallen. Belangrijkste reden is wel dat de calculatie die tot deze post leidde verouderd is. Zo werd in de post rekening gehouden met achterstallig onderhoud; hier is echter in de meerjarige onderhoudsplannen en de daarop gebaseerde voorzieningen rekening mee gehouden. Daarnaast zijn inmiddels door diverse aanbieders voor de Centrale huisvesting scenario's uitgewerkt, die tot weer andere berekeningen voor de gemeentelijke lasten lijken te leiden. Bovendien zijn de omstandigheden veranderd. Nu spelen de economische situatie, de noodzaak tot bezuinigen en de gehanteerde systematiek voor de inventarisatie van het bezuinigingspotentieel een alles overheersende rol. Conform de daarbij gehanteerde criteria ramen wij de post af. Zo is er geen officiële besluitvorming over Centrale huisvesting en zullen er, gezien de vertraging in het proces, zeker in 2011 en 2012 nog geen hogere huisvestingslasten zijn. Daardoor zal onderuitputting van het in 2007 geraamde budget ontstaan. Deze factoren pleiten er voor de post nu af te ramen en bij definitieve besluitvorming over Centrale huisvesting, onderbouwd door goede financiële berekeningen, alsnog budgetten en/of kredieten te voteren. Daar kan dan ook integrale afweging met andere beleidsvoorstellen plaats vinden. Het aframen van de stelpost centrale huisvesting betekent vanaf 2011 een structureel voordeel van € 1.300.000 per jaar.

Inkoopbureau (inkoopzaken op orde)

Binnen de gemeentelijke organisatie zullen wij een professioneel inkoopbureau ontwikkelen. Daarbij gaan wij sturen op een strakke regie, goede informatievoorziening en een onafhankelijke positie. Dit zal voor 2010 en volgende jaren een extra investering betekenen en vanaf 2011 voordelen opleveren. Voor 2010 bedraagt het eenmalige nadeel per saldo € 15.000. Vanaf 2011 houden wij rekening met een voordeel op de inkoop. Voor 2011 is dit voordeel berekend op € 134.000, voor 2012 € 446.000, voor 2013 € 746.000 en vanaf 2014 bedraagt het structurele voordeel € 1.046.000.

Reserve BTW-Compensatiefonds

Conform raadsbesluit is de jaarlijks aflopende bijdrage van de reserve BTW-Compensatiefonds aan de exploitatie uit de meerjarenbegroting geschrapt. De bestemmingsreserve valt daarom vrij, hetgeen voor 2010 een eenmalig voordeel oplevert van € 2.747.000.

Vormen reserve Friciekosten

Afhankelijk van de soort ombuigingsmaatregelen zullen ook extra kosten ontstaan, zogenaamde frictiekosten. Wanneer er sprake is van vermindering van taken of versoering van het kwaliteitsniveau, heeft dit gevolgen voor de formatie. Het verminderen van de formatie leidt tot flankerend personeelsbeleid. Wanneer het gaat om het verhogen van het opbrengspotentieel of het doorvoeren van efficiencymaatregelen, ontstaan er vaak onderzoekskosten en/of kosten van implementatie. Voor genoemde kosten is ook geld nodig. Om deze reden is het noodzakelijk om een reserve te vormen waaruit wij deze kosten kunnen dekken.

Wij stellen voor om in 2010 de reserve frictiekosten te vormen en een bedrag van € 5.000.000 te storten in deze bestemmingsreserve. De reserve kunnen wij vormen uit de middelen die zijn vrijgekomen uit het doorlichten van de financiële huishouding, zoals het opheffen van een aantal reserves.

Bedrijfsvoering

Onderhoud gemeentelijke gebouwen

Vandalisme en versnelde aftakeling van het gebouw Herenstraat 42 maken het eerder schilderen van de buitengevels noodzakelijk. Indien wij deze werkzaamheden niet uitvoeren zal dat ten koste gaan van het aanzien van de gevels. De vervolgschade is naar verwachting beperkt. Hiervoor is een extra dotatie nodig in de voorziening onderhoud gebouwen van € 40.000 voor het jaar 2010.

ARBO-wetgeving maakt aanpassen van de ventilatie-installatie van Nieuwstraat 2 noodzakelijk. Het niet uitvoeren van de werkzaamheden kan leiden tot het sluiten van de garage. Hiervoor is een extra dotatie nodig in de voorziening onderhoud gebouwen van € 70.000 voor het jaar 2010.

Raadhuisplein 1, onderhoud daken en gevels

Uit gebruik en inspectie van de gebouwen Raadhuisplein 1 en Herenstraat 72 is gebleken dat maatregelen noodzakelijk zijn. De vervolgschade zou kunnen bestaan uit lekkages en houtrot van het dakbeschot, met potentieel ingrijpende gevolgen voor technische staat en gebruiksfunctie van onderliggende ruimten. De werken zijn onvoorzien en niet opgenomen in het meerjarige onderhoudsplan. Logistiek is uitvoering in 2010 al niet meer haalbaar. De werkzaamheden moeten wij gefaseerd uitvoeren in de jaren 2011 tot en met 2013. Hiervoor is een extra dotatie in de voorziening onderhoud gebouwen noodzakelijk van € 350.000 in 2011, € 325.000 in 2012 en € 250.000 in 2013.

Schoonmaakcontracten gebouwen binnen- en buitendienst

De kosten van de schoonmaakcontracten zijn gestegen. De oorzaken zijn een algemene procentuele verhoging van 4,89%, een uitbreiding van de schoonmaakcontracten en het uitvoeren van extra werkzaamheden op regiebasis. Dit alles leidt tot een kostenstijging van € 57.000 per jaar.

Verzekeringen gemeentelijke gebouwen

In de gemeentebegroting is rekening gehouden met een te behalen voordeel van € 150.000 op de verzekeringspremies voor gemeentelijke gebouwen. Op basis van de aanbesteding van de verzekeringen op de gemeentelijke gebouwen is indertijd een voordeel van € 37.000 op de premies gerealiseerd. Onlangs zijn enkele premies wederom gewijzigd en is per saldo een premieverlaging van € 20.000 behaald. Een verdere verlaging van de premies kan niet worden behaald. Het verschil van € 93.000 tussen de beoogde verlaging (€ 150.000) en de realisatie (€ 57.000) nemen wij in de Kadernota als structureel nadeel mee vanaf 2010.

Elektriciteit- en gasverbruik

De ramingen voor elektriciteit- en gasverbruik in gemeentelijke gebouwen verhogen wij eenmalig met € 98.000 onder andere als gevolg van gestegen energieprijzen. In 2010 vindt voor de levering een nieuwe aanbesteding plaats.

Aanschaf audiovisuele middelen en inventaris

In het jaar 2010 schaffen wij beamers aan voor in de raadzaal en de vergaderruimte van het Raadhuisplein 1. Het onderhoudscontract voor audiovisuele middelen is ook uitgebreid. Daarnaast vervangen wij vaatwassers en een koffieketel (deze aanschaffen brengen wij over van de investeringen naar de exploitatiebegroting en zullen wij in overeenstemming met de nota activabeleid niet meer activeren). In totaal gaat het om een bedrag van € 29.000 in 2010, waarvan € 9.000 structureel.

Onderzoek en statistiek

Voor onderzoek en statistiek was in 2009 een eenmalig budget beschikbaar. Door externe factoren (leverancier kon acties in 2009 niet volledig uitvoeren) is enige vertraging opgetreden. Deze werd bij de jaarrekening 2009 al gesignaleerd en leidde tot onderuitputting van het budget in 2009. Met de verschijning van de wijkatlas in juni 2010 zal dit project afgerond zijn. In het jaar 2010 is een budget van € 35.000 nodig. Voor structureel voortzetten van de werkzaamheden (en dus structureel budget) zal afzonderlijke besluitvorming nodig zijn.

Personeel en inhuur

De Vakbonden AbvaKabo FNV, CNV Publieke Zaak en CMHF hebben in mei jl. een principeakkoord bereikt met de Vereniging Nederlandse Gemeenten over een 2-jarige cao voor gemeenten. De cao biedt koopkrachtbehoud en werkzekerheid. Partijen leggen het akkoord met een positief advies voor aan hun achterban. Werknemers ontvangen dit jaar eenmalig 1,5%. Daarnaast wordt de eindejaarsuitkering in 2010 en 2011 verhoogd met telkens 0,5% en het salaris wordt in 2011 verhoogd met 0,5%. Voor de lager betaalden wordt de bodem in de eindejaarsuitkering verhoogd van € 836 naar € 1.750. De salarisramingen in de begroting en meerjarenramingen verhogen wij met € 800.000 in 2010 en € 600.000 in 2011 en volgende jaren.

Voor de nieuwe CAO afspraken is in de gemeentebegroting 2010-2013 op programma Bestuur vanaf 2010 rekening gehouden met een structurele stelpost van € 400.000. Deze stelpost kunnen wij nu aframen. Voor de gemeente bedraagt het nadeel van de nieuwe CAO afspraken in 2010 per saldo € 400.000 en vanaf 2011 en volgende jaren is het structurele nadeel € 200.000 per jaar.

Op een aantal afdelingen van onze organisatie is sprake van vacatures. De werkzaamheden die zijn verbonden aan vacante functies vangen wij in principe op in de bestaande personeelsformatie. Op een aantal afdelingen is het aantal vacatures echter groot en gaat het om cruciale functies. Op deze vacatures is inhuur noodzakelijk om de continuïteit in de voortbrenging van diensten en producten te houden. Het gaat onder andere om de werkvelden financiën, ruimtelijk juridisch beleid en ruimtelijke ordening. Aangezien inhuur in principe duurder is dan eigen personeel, houden wij op dit onderdeel voor 2010 rekening met een eenmalig nadeel van € 720.000.

In de jaren 2010 t/m 2012 is er tijdelijk extra capaciteit noodzakelijk voor het wegwerken van achterstanden met betrekking tot documentatie en archief. Voor deze jaren betekent dit een nadeel van € 115.000 per jaar.

In de huidige meerjarenbegroting 2010 en de meerjarenramingen 2011-2013 is in de raming van de salariskosten rekening gehouden met ombuigingen op de formatie die nog resteren uit de ombuigingsvoorstellen van de voorjaarsnota 2007. Inmiddels is door interne en exogene ontwikkelingen duidelijk dat wij een deel van de ombuigingen op de formatie niet zullen realiseren. Doordat de dienstverlening steeds verder wordt gedigitaliseerd is een besparing op automatisering niet langer realistisch. Daarnaast hebben wij besloten, juist vanuit efficiencyoverwegingen, de uitvoering van de inning van belastingen niet te regionaliseren. Verder zullen wij ombuigingen die zijn afgeleid van centrale huisvesting niet of later realiseren. Deze besparingen op de formatie zouden wij moeten realiseren in 2010 en 2011. Wij stellen voor deze te betrekken bij de integrale afwegingen die in de nieuwe ombuigingsoperatie worden gemaakt.

Ombuigingen

In het kader van de ombuigingen doen wij eveneens voorstellen die betrekking hebben op het onderdeel bedrijfsvoering. Hieronder lichten wij ze in het kort toe.

Effect concernsturing op de formatie van de conserndirectie

Onze gemeente hanteert sinds 1 januari 2008 een model van concernsturing bestaande uit een conserndirectie en sterk integraal management (=directiemodel). De overgang van sectormodel naar directiemodel betekende dat we van vijf naar drie directeuren zijn teruggegaan. De daardoor beschikbaar gekomen loonkosten investeren wij in de eerste jaren nog in de organisatieontwikkeling en het invoeren van het directiemodel. Doelstelling is dat investeren in de versterking van concernsturing (onderdeel van de organisatieontwikkeling) uiteindelijk moet leiden tot een nog slankere formatie op het niveau van de conserndirectie. Dat betekent per 2014, als gevolg van natuurlijk verloop, dat de formatie van drie naar twee formatieplaatsen gaat. In 2011 t/m 2013 levert dit een jaarlijks voordeel op van € 64.000 en vanaf 2014 een structureel bedrag van € 184.000 per jaar.

Afslanken integraal management

De doorontwikkeling van het directiemodel zal, volgens de visie op de organisatie, leiden tot een organisatie die slanker en flexibeler is. Gevolg is dat het aantal afdelingen zal afnemen. Dat betekent minder afdelingshoofden, waarbij er voor een deel wel versterking nodig is door teamleiders. Per saldo levert dit voor de gemeentebegroting een voordeel op van € 80.000 in 2011, € 160.000 in 2012, € 220.000 in 2013 en vanaf 2014 structureel € 280.000 per jaar.

Reduceren van de beleidscapaciteit

De huidige economische ontwikkeling en de organisatieontwikkelingen overeenkomstig de nota "koers houden", voorzien een beperking van de huidige beleidscapaciteit met 10%. Dit levert voor 2012 een voordeel op van € 200.000, voor 2013 € 400.000 en vanaf 2014 € 500.000 per jaar.

Toerekenen ambtelijke uren aan investeringswerken

Op dit moment wordt de ambtelijke inzet (in de vorm van salarislaster, inclusief overhead) voor het realiseren van investeringswerken vooral ten laste van de gemeentelijke exploitatie gebracht. Door te kiezen voor een meer zuivere benadering van kostentoekening (waarbij ambtelijke uren worden begroot en verantwoord op investeringskredieten) kan de gemeentelijke exploitatie enigszins worden ontzien. De raming is gebaseerd op een inschatting van circa vier formatieplaatsen, die jaarlijks volledig werkzaam zijn voor investeringswerken (exclusief grondexploitatie).

Vanaf 2012 levert dit een structureel voordeel op van circa € 200.000 per jaar.

2.2.3 Budgettair effect actualisering investeringsplan

In tabel 3 geven wij in het kort de financiële consequenties weer van de actualisering van het investeringsplan 2010-2014 en de daarmee samenhangende kapitaallasten. Onder de tabel lichten wij dit alles toe.

Tabel 3

B Consequenties investeringsplan 2010-2014 en ombuigingen op kapitaallasten	2010	2011	2012	2013	2014
1) Actualisering kapitaallasten o.b.v. investeringsplan 2010-2013	780.266-	724.458-	654.316-	420.410-	537.398-
2) Programma 7: Diverse ombuigingsvoorstellen met effecten op kapitaallasten.	1.569.000	1.885.000	2.147.000	2.404.500	2.626.500
B. Totaal mutaties kapitaallasten	788.734	1.160.542	1.492.684	1.984.090	2.089.102

Bij de Kadernota 2010 stelt uw raad het Investeringsplan 2010-2014 vast. Dit plan (bijlage 1) verwerken wij in de komende programmabegroting 2011. In het investeringsplan zijn de verwachte vervangings- en uitbreidingsinvesteringen opgenomen die nodig zijn voor de uitvoering van het bestaand beleid. Daarnaast zijn de kapitaallasten van het geactualiseerde investeringsplan bestaand beleid afgezet tegen de in de programmabegroting 2010-2013 opgenomen kapitaallasten.

Hieronder lichten wij de financiële consequenties van de actualisatie van het huidige investeringsplan bestaand beleid toe.

Het investeringsvolume van het huidige investeringsplan 2010-2013, inclusief de fasering bij de najaarsnota en de doorwerking uit de jaarrekening 2009, bedroeg voor het jaar 2010 € 34 miljoen. In het nieuwe investeringsplan gaan wij uit van een investeringsvolume van € 31 miljoen. Belangrijke wijzigingen zijn de toevoegingen van vervangingsinvesteringen en de indexering van de onderwijskredieten overeenkomstig de normbedragen uit de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs van onze gemeente. Daarnaast zijn de kredieten voor de onderwijshuisvesting verder gefaseerd en is de fasering van de kredieten voor afvalinzameling bij hoogbouw aangepast. Wat betreft de onderwijsinvesteringen rapporteren wij u in het 3^e kwartaal van 2010 nader door een actualisatie van het meerjarige onderwijshuisvestingsprogramma voor het primair onderwijs.

De vervangingsinvesteringen zijn voor het nieuwe investeringsplan 2010-2014 geactualiseerd. Het gaat onder andere om vervangingsinvesteringen gladheidbestrijding (sneeuwborstel, strooiers en zoutoplosser) voor een bedrag van € 250.000 in de jaren 2011 en 2012, vervanging beveiligingsinstallatie Herenstraat 42 en Koningin Wilhelminalaan 2 (€ 66.000), vervanging van bureaustoelen (€ 76.000), vervanging van toezichtcamera's en scheidingswanden Zwembad de Fluit (€ 45.000) en vervanging van beheerssystemen groen, wegen en riolering (€ 225.000).

Vanaf 2010 zijn de vervangingsinvesteringen in het kader van riolering onderverdeeld in riolering, besturing en installatie. De op dit moment opgenomen investeringen zijn (gedeeltelijk) afgeraamd en verdeeld over de drie onderdelen.

Tenslotte hebben wij in dit investeringsplan de vervangingsinvesteringen voor het jaar 2014 opgenomen. Dit betreft investeringen riolering (€ 4.150.000), sportparken (€ 192.500) openbare verlichting (€ 300.000), gladheidsbestrijding (€ 147.000), verkeersregelinstallaties (€ 300.000), asfaltwegen (€ 350.000), groot onderhoud kunstwerken beton, waaronder onder andere bruggen vallen (€ 150.000), investeringen in het wagenpark (€ 455.000) en investeringen in het kader van het speelruimteplan (€ 320.000).

In het nieuwe investeringsplan zijn ook enkele kredieten (gedeeltelijk) afgeraamd. Dit betreft voornamelijk kredieten voor de WMO. Zoals de accountant in het rapport van bevindingen bij de jaarrekening 2009 heeft aangegeven, mogen wij het merendeel van de uitgaven in het kader van WMO woonvoorzieningen niet activeren.

De uitgaven voor WMO-woonvoorzieningen hebben wij de afgelopen jaren geactiveerd. Daarom schrijven we de totale boekwaarde af, dit is een bedrag van € 149.000. Dit betekent tevens dat de begrote kapitaallasten vervallen, wat een voordeel oplevert van € 58.000 in 2010 en aflopend naar € 7.000 in 2014. In 2010 is het nadeel per saldo € 91.000. Voor volgende jaren verhogen wij het exploitatiebudget WMO en ramen wij het investeringskrediet af.

Op basis van het geactualiseerde investeringsplan 2010-2014 stijgen de kapitaallasten in de planperiode. Voor 2010 betekent dit een nadeel van € 780.000, voor 2011 € 724.000, voor 2012 € 654.000, voor 2013 € 420.000 en voor 2014 € 537.000 nadelig.

Ombuigingen

In het kader van de ombuigingen doen wij voorstellen die betrekking hebben op het investeringsplan en de daarmee samenhangende kapitaallasten. Hieronder lichten wij ze in het kort toe.

Afschrijven op investeringen met maatschappelijk nut

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) worden investeringen met maatschappelijk nut bij voorkeur in één keer afgeschreven. De aanschafwaarde van de investeringen met maatschappelijk nut bedragen ultimo 2009 circa € 29 miljoen en hebben een boekwaarde van circa € 12,5 miljoen. Deze boekwaarde kunnen wij vervroegd afschrijven en dekken uit de algemene reserve met inkomensfunctie. Hierdoor vervalt weliswaar een gedeelte van de rente-inkomsten die deze reserve oplevert voor de exploitatie, maar per saldo ontstaat vanaf 2010 een structureel voordeel in de exploitatie van afgerond € 1 miljoen per jaar.

Wijzigen afschrijvingssystematiek

Wanneer de systematiek van lineaire afschrijving zoals dit nu algemeen in de begroting wordt toegepast wordt omgezet in annuitair afschrijven, ontstaat een tijdelijk voordeel op de exploitatie. Het voordeel bedraagt in 2011 € 352.000, in 2012 € 661.000, in 2013 € 927.000 en in 2014 € 1.149.000. Het uitgangspunt is dat er gemiddeld per jaar circa voor € 15 miljoen wordt geïnvesteerd en dat dit gemiddeld in twintig jaren wordt afgeschreven met een rente van 4,35%. In totaliteit is deze methode niet "duurder" dan lineair afschrijven omdat de totale afschrijving over het geheel van de afschrijvingsduur uiteraard gelijk is in beide methoden. Het voordeel is gelegen in het feit dat de kapitaallasten (rente en afschrijving) elk jaar gelijk zijn. Bij annuitair afschrijven zijn de lasten lager in de eerste jaren en hoger in de laatste jaren van afschrijving ten opzichte van lineair afschrijven. De rentelasten wijzigen als totaal niet, omdat de financiering niet wijzigt.

Het Besluit Begroting en Verantwoording voor gemeenten en provincies schrijft voor dat de waardering van activa stelselmatig moet zijn. Dit houdt in dat wij (groepen van) activa op gelijke wijze moeten worden en dat die activa dus eenzelfde afschrijvingsmethodiek hebben. Bestaande activa moeten wij daarom herwaarderen. In de loop van 2010 ronden wij het onderzoek af en concretiseren wij deze stap.

Afzien van bijschrijven van rente op reserves

Als wij afzien van bijschrijven van rente (inflatie correctie) op reserves ontstaat in 2010 een eenmalig voordeel van € 569.000. In 2011 bedraagt het voordeel € 533.000, in 2012 € 486.000 en voor 2013 en volgende jaren € 478.000 per jaar.

2.2.4 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

In tabel 4 geven wij in het kort de financiële consequenties van het onderdeel Algemene Dekkingsmiddelen weer. Onder de tabel lichten wij dit alles toe.

Tabel 4

C Algemene Dekkingsmiddelen	(+ = voordelig, - = nadelig)				
	2010	2011	2012	2013	2014
Algemene uitkering	181.000-	842.000-	1.133.000-	1.475.000-	1.475.000-
Baten OZB eigenaren	260.000-	200.000-	180.000-	180.000-	180.000-
Baten OZB gebruikers niet-woningen	80.000-	90.000-	100.000-	100.000-	100.000-
Beroep op de post onvoorzien	4.000	-	-	-	-
Dividend BNG	305.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Dividend Eneco 2009	50.000-	-	-	-	-
C. Totaal mutaties algemene dekkingsmiddelen	262.000-	1.032.000-	1.313.000-	1.655.000-	1.655.000-

Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

De algemene Uitkering uit het gemeentefonds is de belangrijkste gemeentelijke inkomstenbron. Ontwikkelingen op het gebied van de algemene uitkering kunnen forse impact hebben op het financiële meerjarenbeeld van de gemeente. Ten tijde van het samenstellen van deze Kadernota is de hoogte van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor de komende periode met grote onzekerheden omgeven. Op de aangekondigde kortingen op het Gemeentefonds als gevolg van de rijksbezuinigingen gaan wij in hoofdstuk 3 in. In deze paragraaf komen de reguliere ontwikkelingen in de algemene uitkering uit het Gemeentefonds aan de orde. Het gaat om:

1. De verfijning van het verdeelmodel voor de Wet maatschappelijke ondersteuning;
2. De ontwikkelingen in de hoogte van de verdeelmaatstaven;
3. De decentralisatie-uitkering vadercentrum.

Ad 1. De verfijning van het verdeelmodel Wet maatschappelijke ondersteuning

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft in haar Periodiek Onderhoudsrapport Gemeentefonds 2010 onderzoek gedaan naar het huidige verdeelmodel in het Gemeentefonds voor de middelen voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Aanleiding voor dit onderzoek is een rapportage van het Sociaal Cultureel Planbureau waarin is opgenomen dat het verdeelmodel Wmo adequaat is, maar dat verdere verfijning mogelijk is. Dit alles leidt tot aanpassing van de verdeelsleutels voor de Wmo-middelen. De VNG is akkoord gegaan met de voorgestelde verfijning van het verdeelmodel Wmo.

Voor onze gemeente betekent de invoering van de nieuwe indicatoren een verlaging van de bijdrage uit het gemeentefonds (module Hulp bij huishouding inclusief de uitvoeringskosten) met € 12 per inwoner. De verfijning voeren wij gefaseerd in met ingang van 1 januari 2011. Dit komt neer op een nadeel van ongeveer € 292.000 in 2011, € 583.000 in 2012 en € 875.000 in 2013 en volgende jaren. Het ministerie van BZK verstrekt mogelijk meer informatie over de algemene uitkering uit het Gemeentefonds in de junicirculaire 2010.

De Wmo-middelen in de algemene uitkering uit het Gemeentefonds maken onderdeel uit van de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente en zijn niet specifiek gebonden aan de taken van de Wmo. Wij zullen in de voorbereidingen van de ombuigingsvoorstellen in het bijzonder aandacht besteden aan het Wmo-beleid en de daaraan verbonden kosten.

Ad 2. Actualisering maatstaven

Wij hebben de relevante maatstaven en de hoogte van de verdeelsleutels voor de algemene uitkering uit het Gemeentefonds geactualiseerd. Het gaat vooral om de aantallen inwoners, woningen en uitkeringsgerechtigden. Deze aantallen blijven achter ten opzichte van de in de begroting en meerjarenramingen gehanteerde aantallen. Dit alles resulteert voor 2010 in lagere algemene uitkering van € 231.000. Voor 2011 en volgende jaren zal de algemene uitkering gemiddeld € 600.000 per jaar lager uitvallen.

Ad 3. Decentralisatie-uitkering vadercentrum

Het ministerie heeft de subsidieaanvraag voor het emancipatieproject vadercentrum goedgekeurd. Deze rijkssubsidie zal als decentralisatie-uitkering via de junicirculaire 2010 aan de algemene uitkering worden toegevoegd. Voor de periode 2010 tot en met 2012 stelt het Rijk jaarlijks € 50.000 ter beschikking.

Belastingen

Opbrengst onroerende zaakbelastingen eigenaren woningen

De in de begroting 2010 en meerjarenramingen 2011-2013 opgenomen stijging van de OZB-opbrengsten van eigenaren woningen wordt afgevlakt door de sloop van woningen (Damcentrum, Prinsenhof en Mariënpark) en de vertraging in de herbouw van woningen. In 2010 wordt de raming verlaagd met € 260.000, in 2011 met € 200.000 en vanaf 2012 met € 180.000 per jaar.

Opbrengst OZB gebruik niet-woningen

In onze gemeente staan veel kantoren en winkels leeg. Enerzijds een gevolg van het hogere aanbod van kantoor- en winkelruimte dan de vraag en anderzijds als gevolg van de economische crisis. De vooruitzichten voor het gebruik van de bedrijfsobjecten zijn niet gunstig. Door de economische crisis is van een snel weer in gebruik nemen van deze objecten geen sprake. Wij verwachten dat de komende jaren het aantal leegkomende bedrijfsobjecten zal stijgen. Omdat voor het gebruik van de bedrijfsruimten minder gebruikers zijn aan te wijzen als belastingplichtigen daalt de opbrengst van de OZB gebruik niet-woningen in 2010 met € 80.000, in 2011 met € 90.000 en vanaf 2012 met afgerond € 100.000 per jaar.

Dividenden

Dividend Eneco

Eneco Holding N.V. heeft in 2009 € 177 miljoen winst gemaakt (in 2008 € 272 miljoen). Voor de gemeente betekent dit in 2010 een lagere dividenduitkering van € 50.000 dan geraamd.

In de algemene vergadering van aandeelhouders van Eneco Holding N.V. op 21 april 2010 is voorgesteld het besluit tot vaststelling van het uit te keren dividend uit te stellen tot september 2010. Het is de bedoeling om tot die tijd meer duidelijkheid te verkrijgen over de versterking van het eigen vermogen van Eneco. Hiervoor zal Eneco maatregelen treffen, zoals de verkoop van onderdelen van het bedrijf. Op basis van de splitsingswet moet Eneco het afgesplitste bedrijf Stedin voldoende (49%) eigen vermogen meegeven. Hierdoor komt de omvang van het eigen vermogen van Eneco zelf onder druk te staan. Het risico bestaat dat voorgesteld en besloten gaat worden geen dividend uit te keren. In dat geval ontstaat een nadeel op de lopende begroting van afgerond € 3 miljoen. In de Kadernota 2010 is hiermee nog geen rekening gehouden. Indien nodig, komen wij hierop terug bij de najaarsnota 2010.

Dividend BNG

De BNG heeft in 2009 € 120 miljoen meer winst gemaakt (€ 278 miljoen) dan in 2008 (€ 158 miljoen). Dit is ontstaan door de lage geldmarktrente en de betere verhandelbaarheid van rentedragende waardepapieren. Voor de gemeente betekent dit in 2010 een dividend van € 505.000. Dit is € 305.000 meer dan is opgenomen in de begroting en levert voor 2010 dus een eenmalig voordeel op. Daarnaast wordt op basis van de realisatie in de afgelopen jaren en de winstprognoses, de dividenduitkering met ingang van 2011 structureel verhoogd met € 100.000.

Onvoorzien

Huurharmonisatie snippergroen

Voor de harmonisatie van de huurprijzen voor snippergroen is het nodig diverse percelen te laten taxeren (zie programma de Wijk). In overeenstemming met ons besluit van 23 maart 2010 dekken wij de kosten van € 4.000 door te beschikken over de post voor onvoorziene uitgaven.

Het gedeeltelijk aframen van de stelpost onvoorzien levert op dit onderdeel voor 2010 een eenmalig voordeel op van € 4.000.

2.2.5 Totaaloverzicht geactualiseerd meerjarenperspectief

Op basis van de actualisatie van het bestaande beleid en het resultaat van de bezuinigingen op de bedrijfsvoering geven wij in tabel 5 het geactualiseerde meerjarenperspectief weer.

Tabel 5

F Actueel meerjarenperspectief bestaand beleid, inclusief ombuigingen bedrijfsvoering	(+ = voordelig, - = nadelig)				
	2010	2011	2012	2013	2014
Uitgangpositie (Begroting 2010-2013 na wijziging)	997.230	1.093.615	607.615	663.615	663.615
A. Totaal Mee- en tegenvallers en besparingen bedrijfsvoering	25.871-	1.025.081-	427.955-	1.350.777	1.257.828-
B. Totaal mutaties kapitaallasten	788.734	1.160.542	1.492.684	1.984.090	2.089.102
C. Totaal mutaties algemene dekkingsmiddelen	262.000-	1.032.000-	1.313.000-	1.655.000-	1.655.000-
D. Geactualiseerd Meerjarenperspectief (bestaand beleid)	1.498.093	197.076	359.344	2.343.482	160.111-
E. Dotaties aan algemene reserve vrij besteedbaar	1.498.093-	197.076-	359.344-	2.343.482-	-
F. Geactualiseerd Meerjarenperspectief	-	-	-	-	160.111-

De begrotingsoverschotten worden volledig veroorzaakt door de in de kadernota opgenomen ombuigingsvoorstellen op de bedrijfsvoering. Een aantal van deze voorstellen moeten wij nog uitwerken en invoeren. Bij de nadere uitwerking kunnen afwijkingen ontstaan die het gepresenteerde meerjarenperspectief beïnvloeden. Daarmee zijn de verwachte begrotingsuitkomsten onzeker.

Vanuit het oogpunt van gezond financieel beheer zullen wij de begrote positieve resultaten bij de betreffende jaarrekening door middel van resultaatbestemming toevoegen aan de algemene reserve vrij besteedbaar. Het is nodig om de reserve op te hogen om risico's in de realisatie van de ombuigingen af te kunnen dekken. Deze incidentele toevoegingen bedragen afgerond € 1.500.000 in 2010, € 197.000 in 2010, € 359.000 in 2012 en € 2.343.000 in 2013.

Het nadeel in 2014 wordt met name veroorzaakt door het niet kostendekkend zijn van het rioolrecht.

HOOFDSTUK 3 TOEKOMSTIG FINANCIËEL PERSPECTIEF

3.1. Algemeen

Ons land bevindt zich in moeilijke economische omstandigheden. De omvang van de economische crisis voor gemeenten wordt in rap tempo duidelijker. Ook de gemeente Leidschendam-Voorburg kan er niet omheen.

De Rijksbezuinigingen zullen aanzienlijke gevolgen hebben voor de hoogte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De maximale korting op de algemene uitkering uit het Gemeentefonds die – als eerste inzet van de onderhandelingen – op ons afkomt betreft 20%. Dit betekent voor onze gemeente in 2014 een ombuigingstaakstelling voor een structureel bedrag van ruim € 13 miljoen. De combinatie van een structurele korting op onze begroting en een hoog ambitieniveau gaat ook onze gemeente te boven. Wanneer wij niets ondernemen, dus bij ongewijzigd beleid, is er geen enkele ruimte voor nieuwe initiatieven. Sterker, ook bestaand beleid komt onder druk te staan, omdat in de begroting tekorten zullen ontstaan. Wij moeten voorbereidingen treffen om het meerjarenperspectief ook in de toekomst sluitend te houden. Het is nodig heldere politieke keuzes te maken.

3.2. Toekomstig financieel perspectief

Op dit moment houden wij rekening met een maximale korting van 20% op het Gemeentefonds na 2011 als gevolg van de Rijksbezuinigingen. Wij gaan ervan uit dat deze korting gefaseerd zal worden ingevoerd. Mogelijk valt deze korting lager uit of voert het Rijk de korting met een andere fasering door. Ook is het mogelijk dat het Rijk een deel van deze korting vindt in doeluitkeringen of betreft bij decentralisatieprocessen.

Wij verwachten dat de korting voor langere tijd noodzakelijk is, omdat het economisch herstel enkele jaren zal vergen. Een grove doorrekening van een korting van 20% op de algemene uitkering van onze gemeente geeft aan dat wij rekening moeten houden met een lagere Rijksbijdrage van € 13,3 miljoen. Wij gaan er van uit dat deze lagere Rijksbijdrage gefaseerd zal worden ingevoerd, overeenkomstig onderstaande tabel 6.

Tabel 6

G Ontwikkelingen rijksbezuinigingen	2010	2011	2012	(+ = voordelig, - = nadelig)	
				2013	2014
Effect rijksbezuinigingen op het gemeentefonds			4.433.000-	8.667.000-	13.300.000-
G. Inschatting effect rijksbezuinigingen	-	-	4.433.000-	8.667.000-	13.300.000-

Recente ontwikkelingen gemeentefonds

In de junicirculaire 2010 is aandacht besteed aan het macro-budget WMO. Jaarlijks wordt het WMO-macrobudget in een bestuurlijk overleg tussen het Rijk en de VNG vastgesteld. Op 31 mei jl. vond dit bestuurlijk overleg over het WMO-budget 2011 plaats.

In dit overleg is geen overeenstemming bereikt over het budget dat gemeenten voor 2011 krijgen voor huishoudelijke hulp.

Het is de bedoeling van het ministerie het macrobudget WMO te verlagen op het onderdeel huishoudelijke hulp. Voor onze gemeente komt dit neer op een verlaging van € 800.000.

In het bestuurlijk overleg financiële verhoudingen zal nog overleg plaatsvinden tussen het Rijk en de VNG over het budget 2011 en een nieuw financieel arrangement. Over de uitkomsten van dit overleg wordt uiterlijk in de septembercirculaire 2009 nader bericht gegeven.

Indien de voorgenomen verlaging van het WMO-budget wordt bevestigd bij de septembercirculaire zullen wij deze betrekken bij onze ombuigingsvoorstellen c.q. de kerntakendiscussie.

Tabel 7

H Meerjarenperspectief incl. Onzekerhederheden rijksbezuinigingen				<i>(+ = voordelig, - = nadelig)</i>	
	2010	2011	2012	2013	2014
Uitgangspositie (Begroting 2010-2013 na wijziging)	997.230	1.093.615	607.615	663.615	663.615
A. Totaal Mee- en tegenvallers en besparingen bedrijfsvoering	25.871-	1.025.081-	427.955-	1.350.777	1.257.828-
B. Totaal mutaties kapitaallasten	788.734	1.160.542	1.492.684	1.984.090	2.089.102
C. Totaal mutaties algemene dekkingsmiddelen	262.000-	1.032.000-	1.313.000-	1.655.000-	1.655.000-
D. Geactualiseerd Meerjarenperspectief (bestaand beleid)	1.498.093	197.076	359.344	2.343.482	160.111-
E. Dotaties aan algemene reserve vrij besteedbaar	1.498.093-	197.076-	359.344-	2.343.482-	-
F. Geactualiseerd Meerjarenperspectief	-	-	-	-	160.111-
G. Inschatting effect rijksbezuinigingen	-	-	4.433.000-	8.667.000-	13.300.000-
H. Geactualiseerd meerjarenperspectief, incl. rijksbezuinigingen	-	-	4.433.000-	8.667.000-	13.460.111-

Financiële ruimte voor nieuw beleid

In het Coalitieakkoord is opgenomen dat wij, aanvullend op de noodzakelijke ombuigingen als gevolg van de rijksbezuinigingen, structureel € 3 miljoen aan financiële ruimte moeten creëren om nieuw beleid te kunnen uitvoeren. Het uitgangspunt daarbij is dat eerst de financiële ruimte moet zijn gerealiseerd, voordat wij deze kunnen inzetten voor de invulling van nieuw beleid.

3.3. Ombuigingsvoorstellen

In het rapport Financiële positie hebben wij, voor wat de bezuinigingsmogelijkheden betreft, onderscheid gemaakt in:

1. Bezuinigingen op de bedrijfsvoering.
2. Ombuigingen die mogelijk zijn binnen de beoogde programmadoelstellingen.
3. Het heroverwegen van de strategische doelen, ambities en visie op onze gemeente.

De totale bezuinigingstaakstelling die is opgenomen in het coalitieakkoord bedraagt € 25 miljoen. Daarvan is, los van de ombuigingen, € 3 miljoen structureel bedoeld om financiële ruimte te creëren voor nieuw beleid. Van de € 25 miljoen is in hoofdstuk 2 van deze Kadernota een bedrag van ca. € 7

miljoen als besparing op de bedrijfsvoering verwerkt om tegenvallers in de uitvoering van bestaand beleid op te kunnen vangen. Resteert nog een bezuinigingstaakstelling van € 18 miljoen.

De maatregelen genoemd onder onderdeel 1 hebben wij in hoofdstuk 2 tot een bedrag van € 7 miljoen verwerkt. Dit is echter niet genoeg om de financiële crisis krachtig te doorstaan en een sluitend meerjarenperspectief te blijven presenteren. Het is onontkoombaar dat wij ook het gemeentelijk voorzieningenniveau en de daarmee gepaard gaande ambities gaan bijstellen. Uw raad moet heldere strategische keuzes gaan maken over wat voor gemeente wij willen zijn, welke taken wij daarbij uitvoeren en op welk niveau wij deze uitvoeren.

Op strategisch niveau gaat het om de ambitie van de gemeente in relatie tot de toekomstvisie, de keuzes rondom het takenpakket (wat doen we wel en wat doen we niet), het voorzieningenniveau dan wel de kwaliteit daarvan en de positie in de beleids- en uitvoeringsketen (verbonden partijen en andere mogelijke samenwerkingsverbanden). Maatregelen zijn hier te herleiden tot welke taken de gemeente zich wil beperken, rekening houdend met wat wettelijk moet en waar de gemeente bij de uitvoering van haar taken accenten wil leggen. Daarbij kunnen wij onderscheid maken in maatregelen die wij met behoud van de programmadoelstellingen kunnen realiseren en maatregelen waarvoor een herijking nodig is.

3.4. Richting kiezen op strategisch niveau

Uw raad zal straks onafwendbare keuzes moeten maken. Keuzes die niet altijd even makkelijk zullen zijn, maar wél noodzakelijk om de gemeentelijke financiële huishouding op orde te houden. Het is essentieel juist nu scherp te sturen op de financiële positie en het daarmee samenhangend beleid en beheer. Stil zitten is geen optie en reactief optreden zal tot voldongen feiten leiden. Bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma zullen wij rekening houden met de wijze waarop uw raad de ombuigingen vorm en inhoud gaat geven.

3.5. Verdere proces

In dit hoofdstuk hebben wij op hoofdlijnen een overzicht gegeven van de bezuinigingsmogelijkheden en de daarbij geraamde bedragen van de ombuigingen. De bezuinigingsmogelijkheden leggen wij in de Voorjaarsnota 2011 aan uw raad voor, zodat u dan een integrale afweging van de bezuinigingsmogelijkheden kan maken. Vanaf 2012 kunnen de daadwerkelijke ombuigingen worden verwerkt in de programmabegroting, zodat onze gemeente ook in de economische zwaardere tijden een sluitende meerjarenbegroting kan presenteren. Dit betekent overigens niet dat wij bezuinigingen die wij eerder kunnen doorvoeren, niet eerder gaan worden.

HOOFDSTUK 4 UITWERKING MOTIES BEGROTINGSRAAD 2009

In dit hoofdstuk gaan wij nader in op de uitwerking van de door uw raad aangenomen moties uit de op 3 november 2009 gehouden begrotingsraad 2010, voor zover deze betrekking hebben op de periode 2010-2014. De onderwerpen hebben wij daar waar mogelijk uitgewerkt. Als dat op dit moment (nog) niet mogelijk is geven wij een stand van zaken.

De moties die financiële consequenties hebben, maar voorzien zijn van een concreet dekkingsvoorstel hebben wij financieel verwerkt in deze Kadernota.

De moties die een aanvullend beroep doen op de algemene middelen en waarbij u de extra middeleninzet kunt afwegen zijn behandeld als voorstellen nieuw. De mogelijke financiële gevolgen van deze moties brengen wij al wel in beeld. Deze voorstellen zullen wij betrekken bij de kerntakendiscussie die we later dit jaar zullen houden.

Achter de omschrijving van de moties ziet u het nummer dat de motie heeft in de lijst van openstaande moties in het BIS dat u vindt via de website van de gemeente. Om in het BIS te komen klikt u in de gemeentelijke website eerst op 'gemeentebestuur' en daarna op 'vergaderstukken'.

Moties programma Inwoners

Relatie met kerndoelstelling	Bewoners centraal
Raadscommissie(s)	Maatschappelijke Activiteiten
Portefeuillehouder(s)	Wethouders Schellings en Rensen

Beschrijving programma

Kader

Wij willen voor al onze inwoners een aantrekkelijke gemeente zijn. Zowel jong als oud moet hier plezierig met elkaar kunnen wonen. Dit is het uitgangspunt van onze aanpak. Wij willen de jeugd goede en op elkaar afgestemde mogelijkheden voor opvang, onderwijs, sport, uitgaan en werk bieden. Ouderen bieden wij maatwerk in woning- en zorgaanbod, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen deelnemen in de samenleving. Naast dit maatwerk, willen wij ook de verbinding tussen onze verschillende inwoners aanmoedigen. Sportverenigingen, vrijwilligers en andere maatschappelijke organisaties spelen hier een belangrijke rol in. Daarom willen wij hier in blijven investeren.

Het programma Inwoners heeft betrekking op de onderstaande beleidsterreinen:

1. Jeugd: betreft de leeftijdscategorie van - 9 maanden (prenatale zorg) tot 23 jaar; kinderen vallen in de leeftijdsgroep 0-12 jaar; jongeren 12-23 jaar
2. Ouderen (55+)
3. Kinderopvang: betreft dagopvang 0-4 jaar, voor- en naschoolse opvang en gastouderopvang
4. Basisonderwijs en voortgezet onderwijs
5. Volwasseneneducatie
6. Sport
7. Vrijwilligers: (zorg)vrijwilligers en mantelzorgers

Motie 1 Onderzoek naar het intensiveren en flexibiliseren van jongerenwerk, het intensiever gebruik maken van bestaande locaties en het ontwikkelen van nieuwe locaties (2009/30549)

Met deze motie beoogt uw raad het jongerenwerk te intensiveren en overlast van hangjongeren te verminderen. Hierbij kan worden gekeken naar intensiever gebruik van bestaande locaties (bijvoorbeeld jongerenuren in sporthallen of ruimtes in wijkcentra) of toevoeging van onderkomens voor jongeren om activiteiten voor jongeren te ontwikkelen.

Onderzoek

1. Wat willen we bereiken met nieuw beleid (maatschappelijk effect)? Operationele doelstelling.

Wij willen meer jongeren bereiken en activeren door een flexibeler inzet in de wijken.

Omschrijving effectindicator	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
Deelnemers aan activiteiten in prof. Jongerenwerk	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
Contactmomenten tijdens ambulante uren prof. Jongerenwerk	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

Wij hebben onderzoek gedaan naar het intensiveren en flexibiliseren van het jongerenwerk en naar de mogelijkheden van het intensiever gebruiken van bestaande locaties en het inrichten van nieuwe jongerenlocaties. Uw raad hebben wij in februari per brief (zie disnummer 1053690) geïnformeerd over de resultaten van dit onderzoek.

Wij richten ons vooralsnog op twee locaties: de Bouwspelplaats (Prinsenhof) en het Triasgebouw (Fluitpolderplein). Sinds april 2010 vinden in de Bouwspelplaats al jongerenactiviteiten plaats. Zowel het Triasgebouw als de Bouwspelplaats richt zich op de jongeren in de wijken Prinsenhof en De Heuvel. Ook in andere wijken en in het bijzonder in Bovenveen hebben jongeren echter behoefte aan een eigen plek. Wij moeten nog onderzoek doen naar de mogelijkheden in Bovenveen en naar een alternatief voor het Koetshuis. De resultaten van het onderzoek nemen wij mee in de in nota Jeugdbeleid 2010-2014. We hebben ook een subsidie aangevraagd bij het Rijk in het kader van de 40+ wijken om de intensivering mogelijk te maken.

3. Wat gaat het kosten?

Zowel het intensiveren van het jongerenwerk als het huren van bestaande locaties heeft financiële consequenties. Het gaat om de kosten voor de professionele begeleiding door jongerenwerkers, de huur en eventueel het beheer van locaties, en de kosten die samenhangen met het aanbieden van activiteiten. Op dit moment ontvangt stichting Disck SC&W een subsidie voor het aanbieden van ambulante en wijkgericht jongerenwerk, het geven van advies en informatie aan jongeren en het beheren van de twee bestaande jongerenlocaties: KJ44 en De Fonteyn. De extra kosten zijn afhankelijk van de keuze die we nog nader moeten uitwerken in een concreet voorstel.

4. Hoe wordt dit gedekt?

In de subsidieaanvraag van de gemeente in het kader van de 40+ wijken is het inrichten van een jongerenlocatie in het Triasgebouw op het Fluitpolderplein meegenomen. In juni is de gevraagde subsidie toegezegd. Deze heeft betrekking op een periode van drie jaar. Binnen de financiële kaders van de toegekende subsidie zullen wij uitvoering geven aan de intensivering van het jongerenwerk. Zoals wij hierboven hebben aangegeven ontvangt u hierover nog een apart voorstel.

Motie programma Leefbaarheid

Beschrijving programma

Relatie met kerndoelstelling	Bewoners centraal en Diversiteit in stedelijke en landelijke ontwikkeling
Raadscommissie(s)	Algemene Zaken, Maatschappelijke Activiteiten, Openbaar Gebied
Portefeuillehouder(s)	Wethouders Van Ostaijen, Schellings en Mijdam

Kader

Een aantrekkelijke gemeente kenmerkt zich door een prettige en leefbare omgeving. De zorg hiervoor is een verantwoordelijkheid van iedereen. Wij zorgen ervoor dat de stad er netjes uitziet en we stimuleren inwoners om ook hun steentje bij te dragen. Voldoende winkels, kleinschalige bedrijvigheid en een breed aanbod van culturele, recreatieve en toeristische voorzieningen zorgen ook voor een leefbare en aantrekkelijke omgeving. Wij willen dit aanbod versterken én promoten.

Het programma Leefbaarheid heeft betrekking op de onderstaande beleidsterreinen:

1. Milieu
2. Economie
3. Kunst en cultuur
4. Recreatie en toerisme

Motie 2 de streefwaarde voor effectindicator percentage gescheiden afvalstromen wordt vanaf 2010 elk jaar met 2% verhoogd tot 50% in 2013 (2009/30519);

Met deze motie beoogt uw raad het percentage gescheiden afvalstromen te verbeteren. Uw raad wil dat tot uiting laten komen in de streefwaarden. Met de motie heeft uw raad zich uitgesproken om de ambitie van de gemeente telkens aan te passen aan de realiteit, dat wil zeggen dat de streefwaarden hoger dienen te zijn dan de realisatiewaarde.

1. Wat willen we bereiken met nieuw beleid (maatschappelijk effect)? Operationele doelstelling

Wij willen bereiken dat in 2013 50% van de afvalstromen wordt gescheiden.

Omschrijving effectindicator	Streefwaarde 2010	Streefwaarde 2011	Streefwaarde 2012	Streefwaarde 2013	Streefwaarde 2014
a. Percentage gescheiden afvalstromen (LAP-norm)	44%	46%	48%	50%	50%
b. Aantal meldingen en klachten over de dienstverlening afvalinzameling	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.

(LAP: landelijke afvalnorm)

2. Wat gaan we daarvoor doen?

Om het scheidingspercentage van afval te kunnen verhogen voeren wij maatregelen en beleidswijzigingen door. Enerzijds betreft dit de inzet van bestaande middelen zoals communicatie en handhaving. Maandelijkse artikelen in de gemeenterubriek en periodieke campagnes (samen met Avalex en overige Avalexgemeenten) moeten de burgers bewust maken van hun aandeel in de wereld van afval. Anderzijds gaat het om beleidswijzigingen. Voorbeelden hiervan zijn het alternerend inzamelen van afval (de ene week restafval en de andere week GFT) en het laten betalen voor het ophalen van grofvuil. Wij moeten hierover nog een besluit nemen. De uitvoering van deze maatregelen kan pas in 2011.

Wij wijzen erop dat wij hierbij afhankelijk zijn van het gedrag van de inwoners. Wij zullen de resultaten jaarlijks monitoren, en vervolgens bepalen in hoeverre wij de doelstellingen per jaar gaan halen.

3. Wat gaat het kosten?

Soort maatregel	2010	2011	2012	2013	2014
Communicatie	Binnen begroting				
Handhaving	idem				
Alternerend inzamelen van afval	n.v.t.				
Betalen voor ophalen van grofvuil	n.v.t.				
Totaal					

4. Hoe wordt dit gedekt?

Kosten en baten van de diverse maatregelen verwerken wij binnen het tarief voor de afvalstoffenheffing.

Moties programma Ruimtelijke Inrichting

Relatie met kerndoelstelling	Diversiteit in landelijke en stedelijke ontwikkeling
Raadscommissie(s)	Algemene Zaken en Openbaar Gebied
Portefeuillehouder(s)	Wethouders Houtzager, Van Ostaijen, Rensen en Mijdam

Beschrijving programma

Kader

Onze ambitie is een aantrekkelijke, groene woonstad te zijn met een evenwichtige bevolkingsopbouw. Daarnaast willen wij goed bereikbaar blijven en de economische en recreatieve component niet vergeten. Dit zijn allemaal eisen die om een ruimtelijke vertaling vragen en die niet altijd zomaar samen zijn in te passen. Om onze schaarse ruimte optimaal te gebruiken, moeten we deze eisen in samenhang met elkaar bekijken en met creatieve oplossingen komen. Daarom zullen wij voor een aantal plekken in onze gemeente een ontwikkelingsvisie opstellen.

Het programma Ruimtelijke inrichting heeft betrekking op de onderstaande beleidsterreinen:

1. Verkeer en vervoer
2. Ruimtelijke ordening
3. Wonen
4. Leidsenhage, project Stompwijk en overige

Motie 3 actieve communicatie met omwonenden Mariënpark (2009/30636);

Op 4 november 2009 heeft uw raad een motie aangenomen waarin u verzocht actief de regie in handen te nemen van de communicatie met de omwonenden.

1. Wat willen we bereiken met nieuw beleid (maatschappelijk effect)? Operationele doelstelling.

Wij willen hiermee een betere afstemming met alle partijen over het bouwproces rond de seniorenappartementen en servicevoorzieningen bij Mariënpark om tot een breed gedragen plan voor de verdere ontwikkeling te komen.

Omschrijving effectindicator	Streef-waarde 2010	Streef-waarde 2011	Streef-waarde 2012	Streef-waarde 2013	Streef-waarde 2014
bekendheid van omwonenden over het (beleids)proces bouwplan Mariënpark	100%	-	-	-	-

2. Wat gaan we daarvoor doen?

De communicatie hebben wij vormgegeven door in overleg te gaan met omwonenden onder leiding van een onafhankelijk voorzitter. Daarnaast hebben wij gezorgd voor onafhankelijke ondersteuning voor omwonenden, is een informatiebijeenkomst georganiseerd en zijn algemene vergaderkosten gemaakt.

3. Wat gaat het kosten?

De kosten voor deze activiteiten, inclusief de vergaderkosten, bedragen € 25.000,-.

4. Hoe wordt dit gedekt?

Dit hebben wij meegenomen bij de mee en tegenvallers.

Moties programma Bestuur

Relatie met kerndoelstelling	Bewoners centraal
Raadscommissie(s)	Algemene Zaken en Financiën en Control
Portefeuillehouder(s)	Burgemeester Van der Sluijs, wethouder Houtzager

Beschrijving programma

Kader

Wij werken aan een ambitieuze, moderne gemeentelijke overheid die ten dienste staat van de eigen bevolking en die gericht is op regionale samenwerking. Daarom zullen we als gemeentebestuur toegankelijk en herkenbaar zijn. Ook blijven we daarom doorgaan met het op verschillende manieren betrekken van onze inwoners bij het ontwikkelen en vertalen van beleid en het nemen van grote beslissingen. In de regio werken we actief en constructief samen.

Opbouw programma

Het programma Bestuur heeft betrekking op de onderstaande beleidsterreinen:

1. Bestuursstijl
2. Financiën
3. Communicatie en participatie
4. Regio
5. Ondersteuning van de raad
6. De ambtelijke organisatie

Motie 4 Effect indicatoren in nieuwe beleidsstukken (2009/30592)

Uw raad heeft met deze motie gevraagd om in elk nieuw beleidsvoorstel effectindicatoren op te nemen.

1. *Wat willen we bereiken met nieuw beleid (maatschappelijk effect)? Operationele doelstelling.*

Hiermee willen wij bereiken dat duidelijk is wat de huidige stand van zaken is van het beleid en welk effect wij met het nieuwe beleid willen bereiken met de voorstelde acties en middelen.

Omschrijving effectindicator	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
Opnemen effectindicatoren nieuw beleid	100%	100%	100%	100%	100%

2. *Wat gaan we daarvoor doen?*

Wij hebben het benoemen van effectindicatoren in nieuwe beleidsstukken opgenomen in de procedurebeschrijving van het proces voor bestuurlijke besluitvorming (BBV). Daarbij wordt de steller er op geattendeerd dat beleidsindicatoren in het stuk moeten worden opgenomen. In het proces hebben wij gezorgd voor een toetsingsmoment op de naleving van de procedure.

In breder verband zal in de nabije toekomst aandacht zijn voor het beter benoemen van beoogde maatschappelijke effecten in zowel beleidsstukken als P&C producten. Wij zullen werken aan een aanzienlijke verbetering van (met name) de programmabegroting. Doel is een betere programmasturing, waar het goed, vooraf, benoemen van doelstellingen en gewenste maatschappelijke effecten essentieel voor is, en het inzichtelijker maken van effecten van gemeentelijk beleid voor de burger.

3. *Wat gaat het kosten?*

Aan de naleving van deze procedure zijn geen extra kosten verbonden.

Beleidsthema Communicatie en participatie

Motie 5 Communicatiemiddelen inzetten om burgers optimaal te betrekken bij beleidsontwikkeling (2009/30595)

Met deze motie wil uw raad de burgers zo optimaal mogelijk betrekken bij het nemen van grote beslissingen.

1. *Wat willen we bereiken met nieuw beleid (maatschappelijk effect)? Operationele doelstelling.*

Met de optimale inzet van communicatiemiddelen beogen wij een breder draagvlak voor beleid te krijgen. Als afgeleide daarvan willen wij bereiken dat een grotere groep burgers tevreden is over de wijze waarop de gemeente met hen communiceert.

Omschrijving effectindicator	Streef-waarde 2010	Streef-waarde 2011	Streef-waarde 2012	Streef-waarde 2013	Streef-waarde 2014
meer kennis van en draagvlak voor inhoud van beleidsvoorstellen	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
meer kennis van en draagvlak voor beleidsprocessen	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.

2. *Wat gaan we daarvoor doen?*

De kaders en het beleid zoals verwoord in de communicatievisie (zie nummer 115934) en de raadsbrief communicatie bij grote ruimtelijke projecten (zie nummer 186312) vormen de basis van de voortdurende gemeentelijke inzet voor verbetering. Dit gebeurt niet afzonderlijk, maar binnen het proces van integrale beleidsontwikkeling. Dit geldt ook voor de toolkit burgerparticipatie, die voortvloeit uit de nota burgerparticipatie. De toolkit is een eenduidig, intern werkinstrument om inwoners te betrekken bij beleidsontwikkeling. Deze toolkit is in ontwikkeling en komt in de loop van 2010 beschikbaar.

De technische migratie naar een hoger besturingssysteem van de gemeentelijke website is vanuit het oogpunt van dienstverlening geruisloos uitgevoerd. De nieuwe techniek is een voorwaarde voor betere digitale communicatie met inwoners, bijvoorbeeld door de inzet van nieuwe media en meer doelgroepgerichte communicatie. Dit zal medio 2010 worden afgerond. Zie ook hieronder bij de motie over het aanpassen gemeentelijke website.

3. *Wat gaat het kosten?*

Aan de naleving van deze procedures zijn geen extra kosten verbonden.

Motie 6 Aanpassen gemeentelijke website (2009/30597)

Met deze motie wil uw raad bereiken dat wij de website verbeteren. Hiervoor is het nodig om over te gaan naar de nieuwe techniek achter de gemeentelijke website om zo de grote hoeveelheid informatie beter vindbaar te maken voor een veelheid aan doelgroepen.

1. *Wat willen we bereiken met nieuw beleid (maatschappelijk effect)? Operationele doelstelling.*

Een website waarbij inwoners, ondernemers, bezoekers en overige belangstellenden sneller bij de gewenste informatie komen.

Omschrijving effectindicator	Streef- waarde 2010	Streef- waarde 2011	Streef- waarde 2012	Streef- waarde 2013	Streef- waarde 2014
toegankelijkheid gemeentelijke website voldoet aan de landelijke webrichtlijnen voor overheidssites	100%	100%	100%	100%	100%

2. *Wat gaan we daarvoor doen?*

Het overzetten van de gemeentelijke informatie in het nieuwe systeem gebeurt stapsgewijs, zodat bezoekers er geen last van hebben. Ook de vormgeving krijgt een kleine, maar duidelijk zichtbare vernieuwing. Bij steeds meer rubrieken is dit zichtbaar, zoals bij de verkiezingen, de gemeenteraad en de thema's sport, toegankelijkheid en wijken.

Medio 2010 hebben wij de hele website in de nieuwe techniek én vormgeving overgezet. Dat is meteen het startmoment voor de meer doelgroepgerichte indeling van de menustructuur, zoals wonen, werken, ondernemen, toerisme en recreatie, et cetera. In de nieuwe vorm voldoet de site dan ook weer aan de landelijke webrichtlijnen voor toegankelijkheid van overheidssites. Zo maakt bijvoorbeeld een voorleesfunctie de informatie voor slechtzienden toegankelijker.

3. *Wat gaat het kosten?*

Aan de uitvoering van deze motie zijn geen extra kosten verbonden. Deze motie sluit namelijk aan op een al in gang gezet proces om te komen tot verbetering van de website.

Beleidsthema Ondersteuning van de raad

Motie 7 Invoering e-reader voor raadsleden (2009/30590)

Met deze motie wil uw raad binnen het beschikbare griffiebudget de raadsleden de mogelijkheid bieden om met een e-reader hun raadsstukken te kunnen ontvangen en raadplegen.

1. Wat willen we bereiken met nieuw beleid (maatschappelijk effect)? Operationele doelstelling.

Met de invoering van e-reader willen wij het papierverbruik terugdringen en het aantal autobewegingen van de gemeentelijke bodes verminderen. Bovendien bieden wij hiermee een overzichtelijke archieffunctie aan de raadsleden.

Omschrijving effectindicator	Streef-waarde 2010	Streef-waarde 2011	Streef-waarde 2012	Streef-waarde 2013	Streef-waarde 2014
Verminderd papierverbruik	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
Verminderd aantal autobewegingen	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

Wij starten met een pilot van tien e-readers. Aan de pilot zullen zeven raadsleden en drie griffiemedewerkers (griffier, één commissiesecretaris en één medewerker secretariaat) deelnemen. Na afloop van de pilot kan worden bekeken of het gebruik van e-reader voldoet en het een geschikt instrument is voor raadsleden en leidt tot de gewenste besparing op de druk- en verzendkosten om de E-reader aan de gehele gemeenteraad beschikbaar te stellen.

3. Wat gaat het kosten?

De eenmalige (invoerings)kosten voor het invoeren van de e-readers tijdens een proefperiode van drie maanden zijn € 395,- en € 195,- (per volgende maand). De kosten per e-reader zijn € 550,-. De kosten voor de aansluiting aan het IDS serverplatform (voor het up to date houden van de e-readers) zijn € 75,- (per e-reader, per jaar). De totale kosten voor een pilot van drie maanden (uitgaande van zeven raadsleden en drie griffiemedewerkers bedragen **€ 5.895,-** (te weten € 395,- eenmalige kosten + 10 x € 550,- (kosten per e-reader). Als de e-reader voor alle raadsleden zou worden ingevoerd bedragen de totale kosten € 27.370,-.

4. Hoe wordt dit gedekt?

De kosten van de pilot kunnen worden gedekt binnen het bestaande griffiebudget.

4.2 Totaaloverzicht moties

In tabel 8 geven wij een totaaloverzicht van de financiële consequenties van de moties, zoals vastgesteld door uw raad tijdens de behandeling van de begroting 2010.

Tabel 8

I Uitwerking Moties begrotingsraad					
	2010	2011	2012	<i>(+ = voordelig, - = nadelig)</i>	
	2013	2014			
Moties t.i.v. Exploitatiebegroting:					
1. Inwoners					
Motie 1: Intensiveren jongerenwerk	neutraal	neutraal	neutraal	neutraal	neutraal
3. Leefbaarheid					
Motie 2: verhogen ambitie effectindicatoren gescheiden afvalstromen	neutraal	neutraal	neutraal	neutraal	neutraal
5. Ruimtelijke Inrichting					
Motie 3: communicatie Mariënpark	-25.000	0	0	0	0
<i>Meegenomen in mee- en tegenvallers</i>	25.000	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
7. Bestuur					
Motie 4: Effectindicatoren in nieuwe beleidsstukken	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Motie 5: Communicatiemiddelen inzetten om burgers optimaal te betrekken bij beleidsontwikkeling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Motie 6: Aanpassen gemeentelijke website	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Motie 7: Invoeren E-reader	5.895-	0	0	0	0
<i>dekking: bestaand budget</i>	5.895				
1) Totaal moties, t.i.v. exploitatiebegroting	-	-	-	-	-
Moties waarbij sprake is van investeringen					
Totaal investeringsbedrag moties	0	0	0	0	0
2) Kapitaallasten	0	0	0	0	0
I. Totaal uitwerking Moties (1+2)	-	-	-	-	-

HOOFDSTUK 5 HET FINANCIËLE KADER VOOR DE BEGROTING 2011

Op basis van de ontwikkelingen die toegelicht zijn in de Kadernota 2010 zal het meerjarenperspectief als volgt worden gemuteerd:

Tabel 9

K Meerjarenperspectief Totaal	2010	2011	2012	(+ = voordelig, - = nadelig)	
				2013	2014
Uitgangspositie (Begroting 2010-2013 na wijziging)	997.230	1.093.615	607.615	663.615	663.615
A. Totaal Mee- en tegenvallers en besparingen bedrijfsvoering	25.871-	1.025.081-	427.955-	1.350.777	1.257.828-
B. Totaal mutaties kapitaallasten	788.734	1.160.542	1.492.684	1.984.090	2.089.102
C. Totaal mutaties algemene dekkingsmiddelen	262.000-	1.032.000-	1.313.000-	1.655.000-	1.655.000-
D. Geactualiseerd Meerjarenperspectief (bestaand beleid)	1.498.093	197.076	359.344	2.343.482	-160.111
E. Dotaties aan algemene reserve vrij besteedbaar	1.498.093-	197.076-	359.344-	2.343.482-	-
F. Geactualiseerd Meerjarenperspectief	0	0	0	0	-160.111
F. Geactualiseerd Meerjarenperspectief	0	0	0	0	-160.111
G. Inschatting effect rijksbezuinigingen	0	0	-4.433.000	-8.667.000	-13.300.000
H. Geactualiseerd meerjarenperspectief, incl. rijksbezuinigingen	0	0	-4.433.000	-8.667.000	-13.460.111
I. Totaal uitwerking Moties (1+2)	0	0	0	0	0
J. Herzien meerjarenperspectief incl. Moties	0	0	-4.433.000	-8.667.000	-13.460.111
Ombuigingsvoorstellen college a.d.h.v. kerntakendiscussie: gereed VJN 2011:		0	4.433.000	8.667.000	13.300.000
K. Meerjarenperspectief, exclusief Rijksontwikkeling/ ruimte voor nieuw beleid	0	0	0	0	-160.111

In 2014 ontstaat een negatief begrotingssaldo.

Dit tekort wordt vooral veroorzaakt door het niet kosten dekkend zijn van het rioolrecht. Het tekort op het rioolrecht is een structureel tekort.

Index

A

afstoten eigendommen. *Zie 16*

archeologie. *Zie 13*

Avalex

gemeentelijke bijdrage. *Zie 12*

B

Bank Nederlandse Gemeenten N.V.. *Zie 34*

benzineverkooppunten. *Zie 17*

Besluit woninggebonden subsidies. *Zie 16*

bestuursdwang. *Zie 21*

bibliotheek Voorburg. *Zie 13*

bomenplan. *Zie 15*

brugwachtershuisjes. *Zie 19*

bundeling van uitkeringen

inkomensvoorzieningen. *Zie 9*

D

Dienst Sociale Werkvoorziening. *Zie 9*

E

Eneco Holding N.V.. *Zie 34*

energiekosten openbare verlichting. *Zie 16*

G

gehandicaptenvoorzieningen. *Zie 10*

gemeentefonds

algemene uitkering. *Zie 32*

doeluitkering vadercentrum. *Zie 33*

Rijksbezuinigingen. *Zie 36*

verdeelmaatstaven. *Zie 33*

Wet maatschappelijke ondersteuning. *Zie 32*

gemeentelijke gebouwen

energieverbruik. *Zie 25*

onderhoud. *Zie 25*

schoonmaakcontract. *Zie 25*

verzekeringen. *Zie 25*

groenfonds Haaglanden. *Zie 15*

I

inkoopbureau. *Zie 24*

Instituut Sociaal Raadsman. *Zie 10*

inventaris. *Zie 26*

investeringen

actualisering. *Zie 29*

afschrijvingssystematiek. *Zie 31*

maatschappelijk nut. *Zie 30*

J

jeugdgezondheidszorg

budgetsubsidie. *Zie 8*

digitaal dossier. *Zie 8*

K

kadernota

functie. *Zie 3*

Klantcontactcentrum

besparing terugdraaien. *Zie 10*

L

leges

blauwe zone. *Zie 11*

bouwvergunningen. *Zie 11*

legionellabestrijding. *Zie 17*

locatieplan beeldende kunst. *Zie 13*

M

maatschappelijke stage. *Zie 8*

motie

aanpassen website. *Zie 50*

communicatie en participatie. *Zie 49*

communicatie Mariënpark. *Zie 19 en 46*

effectindicatoren afvalstromen. *Zie 44*

effectindicatoren nieuw beleid. *Zie 48*

e-reader raadsleden. *Zie 51*

jongerenwerk. *Zie 41*

O

onderuitputting exploitatiebudgetten. *Zie 23*
onderzoek en statistiek. *Zie 26*
onroerende zaakbelastingen. *Zie 33*

P

participatiebudget
inburgering. *Zie 10*
volwasseneneducatie. *Zie 11*
Wet werk en bijstand. *Zie 11*
particuliere woningverbetering. *Zie 19*
personeel
beleidscapaciteit. *Zie 27*
CAO. *Zie 26*
concerndirectie. *Zie 28*
inhuur. *Zie 26*
integraal management. *Zie 28*
toekennen ambtelijke uren. *Zie 28*

R

reclame-uitingen. *Zie 19*
regionalisering brandweer. *Zie 21*
reserve
afzien bijschrijven van rente. *Zie 31*
algemene reserve vrij besteedbaar. *Zie 35*
bodemsanering. *Zie 14*
BTW-compensatiefonds. *Zie 24*
frictiekosten. *Zie 24*
monumentenzorg. *Zie 13*
Prinsenhof. *Zie 20*
algemene egalisatie. *Zie 22*
rioleringen. *Zie 14*
Verkeers- en Vervoersplan. *Zie 20*
rioolheffing. *Zie 12*
Rotterdamsebaan
afrekening MER. *Zie 18*
inhuur. *Zie 16*

S

servicecentra
beveiliging. *Zie 22*
snippergroen. *Zie 34*
stedelijke vernieuwing. *Zie 17*
stelposten. *Zie 22*
CAO 2010. *Zie 22*
centrale huisvesting. *Zie 23*
moties. *Zie 22*
structuurvisie Wro-proof. *Zie 18*

U

uitgifte kavels. *Zie 16*

V

vergoedingsregeling handhaving. *Zie 21*
verkiezingen. *Zie 21*
Veurs Stip huisvesting. *Zie 8*
voorrangsverklaringen woningen. *Zie 18*

W

watersysteemheffing. *Zie 17*
wijkwerk
huurharmonisatie. *Zie 15*
Parochie Sint Maarten. *Zie 15*
woonwagen Schipholboog. *Zie 19*

Z

zwemtarieven
harmonisatie. *Zie 8*

